

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta textilní

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Stará škola – oděvní kolekce
Old school – dress collection

2010

ANTONÍN SOUKUP

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 8.1. 2010

.....

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří zejména mému vedoucímu bakalářské práce, doc. ak. mal. Svatoslavovi Krotkému za jeho ochotu a spolupráci v průběhu tvorby mé práce.

Rád bych poděkoval konzultantkám Mgr.Art. Zuzaně Veselé a Bc. Tereze Vu za profesionální pomoc při přípravě a tvoření kolekce.

Děkuji Kataríně Rezníkové, Heleně Tavelové, Radce Vávrové a Andree Vu za příjemnou spolupráci při fotografování.

Dále nemohu opomenout svou rodinu, která mne po celou dobu studia finančně i psychicky podporovala.

ANOTACE

Bakalářská práce popisuje dobu na přelomu padesátých a zejména šedesátých let dvacátého století. Chce nastítnit módní a společenskou situaci v západní Evropě a Československé socialistické republice. Cílem bylo vytvořit kolekci reagující na události, módní změny a kontrast mezi západním světem a socialistickou republikou v letech šedesátých.

ANNOTATION

Bachelor work describes age between the 50's and mainly the 60's. It construes fashion and social situation in western Europe and in the Czechoslovak Socialist Republic. The target was to create a dress collection which reacts on occasions, fashion changes and contrast between the western world and eastern Socialist Republic in the 60's.

KLÍČOVÁ SLOVA

Padesátá léta, šedesátá léta, odívání, móda, vláda, Československá republika

KEYWORDS

The Fifties, The Sixties, Clothing, Fashion, Government, Czechoslovak Republic

OBSAH

Úvod	8
1. Společnost a doba v ČSSR.....	9
1.1 Vládní režim a jeho vliv na módu	9
1.2 Módní inspirace	11
1.3 Československá móda ve světě, Expo 1958 a 1967	15
1.4 Osobnosti československého umění a módy	18
2. Oděvní tvorba 50. a 60. let ve světě.....	21
2.1 Paříž	23
2.2 Londýn	26
2.3 Itálie	29
2.4 USA	29
2.5 Móda ovlivněná hudbou	30
2.6 Cesta do vesmíru	31
2.7 Móda spjatá s výtvarným uměním	33
3. Popis kolekce.....	34
3.1 Barevnost	37
3.2 Použité materiály	39
4. Technický popis.....	41
5. Návrhy oděvů.....	50
6. Realizace kolekce.....	60
7. Závěr.....	70
8. Seznam bibliografických citací.....	71
9. Použité informační zdroje.....	72
10. Seznam vyobrazení.....	73
11. Vysvětlivky.....	77

ÚVOD

O módu 60. let 20. století jsem se během studia zajímal a zadání bakalářské práce na tuto oblast navázalo.

Prvotním impulsem, který u mne již v teenagerském věku podnítil zájem o styl této doby, byl způsob oblékání u některých starších lidí. Zastaralé materiály, dávno neprodávané barvy a vzory látek, okoukané střihy – oděvy, které bychom dnes nazvali „retro“, začaly představovat nový, velmi živý a bohatý zdroj inspirace pro mou vlastní kreativní tvorbu.

Postupně pro mne nabyly na významu i jiné aspekty než čistě vizuální stránka stylu 60. let – a proto jsem si chtěl utvořit poněkud komplexnější představu. Začal jsem se podrobněji zajímat o historický, kulturní, sociální, ale i politický kontext té doby.

Zadání bakalářské práce s mým zájmem o módní styl 60. let pod názvem „stará škola“ souznělo. Pokusil jsem se propojit myšlenková východiska oděvní tvorby 60. let 20. století se společenskohistorickým kontextem a ve vlastní kolekci oděvů na ně navázat. Inspiroval jsem se specifickými prvky pro novou, současnou, nekonformní stylovou módu.

Při zpracování tématu odívání v 60. letech jsem chtěl porovnat vývoj stylu a možnosti odívání v tehdejší ČSR a později ČSSR s módou a trendy v odívání v západní Evropě, která byla v dějinách módy vždy o kousek napřed. Mým cílem bylo také popsat dobové souvislosti a návaznost na poválečné období a 50. léta, období, které bylo zlomové pro politické směřování Československa, a zjistit, zda a jak ovlivnil tehdejší komunistický (socialistický) režim tehdejší módu, jak měnil přístup k oděvní tvorbě a módnímu stylu obecně.

1. SPOLEČNOST A DOBA V ČSSR

Česká módní tvorba byla po skončení druhé světové války pouhým zlomkem předválečného rozsahu. Mnoho krejčovských salónů bylo nuceno omezit svou produkci mimo jiné v důsledku různých úředních nařízení. Konec války u spousty krejčích vyburcoval nadšení vytvořit z Prahy módní centrum pro střední a východní Evropu.

Předpokládalo se, že Paříž ztratí svůj vliv, jelikož je příliš vzdálená. Pro podporu této myšlenky se tedy krejčí spojili, založili časopis Styl a uspořádali první přehlídku, která byla velmi kladně hodnocena. Poté následovala další modelová přehlídka ve Slovanském domě, které se zúčastnilo mnoho zahraničních tvůrců. Módních přehlídek i veletrhů se konalo velké množství a nechybělo ani pozvání na britský módní veletrh. Jenže slibnému nástupu českého krejčovství bránil veliký problém, který podvazoval kreativitu návrhářů, a tím byl nedostatek materiálu. Negativní vliv mělo i znárodnění textilních závodů po Únoru 1948 a odsunutí mnoha německých textilních odborníků v době těsně po válce. Do vedení továren nastoupili neodborníci pouze na základě stranické či třídní příslušnosti, což způsobilo pokles kvality výroby.

1.1 Vládní režim a jeho vliv na módu

Roku 1946 ve volbách nejvyšší příčku v celostátním měřítku obsadila Komunistická strana československá. To ještě neznamenal definitivní zvrat, a tak komunistická strana usilovala o získání absolutní moci. Proto začala dosazovat do ozbrojených a bezpečnostních složek státu své stoupence a o dva roky později, v roce 1948, iniciovala převrat - změnu společenského systému, kdy opravdu uchopila moc do svých rukou.

Způsob komunistického vládnutí se projevil ve všech oblastech běžného života. Mohlo by se na první pohled zdát, že móda je tak vzdáleným tématem od politické moci, že změny budou jen nepodstatné. To by však znamenalo hluboké nepochopení jak módě, tak způsobu ovládnutí života komunistickým režimem. Móda je vyjádřením komplexní společenské situace, bezprostředně reaguje na techniku, kulturu i ekonomické podmínky. Oděv je výraz, jímž jedinec vyjadřuje svůj vztah k druhému člověku a postoj k celé společnosti, a to buďto formou, barvou anebo materiálem. Člověk se svým oděvem odlišuje od druhých a zároveň vyjadřuje i ochraňuje svou originalitu.

Tím, že je móda vpletena do všech oblastí života, je jasné, že nedemokratický politický systém se musel projevit na jejím charakteru, a proto jí komunistický režim věnoval velkou pozornost.

Zatímco světová móda ukazovala odtrhnutí od války a vyjadřovala rozvoj životních pocitů, situace v zemích spadajících do sféry vlivu Sovětského svazu se vyvíjela odlišně. V roce 1948 byl v důsledku ovládnutí parlamentu komunisty přijat dekret, který zapříčinil zestátnění textilních závodů. V pozdější době proběhla i postupná likvidace soukromých živností, která byla dokončena během čtyř let. Tímto způsobem zaniklo v Československu soukromé podnikání a politická moc kontrolovala veškerou výrobu.

Znárodnění ohrozilo textilní průmysl a služby, což okamžitě přineslo nemalé hospodářské potíže. Rovněž předválečný textilní průmysl a oděvnictví, které bylo na vysoké úrovni, komunistická vláda všemožně znevažovala. Dříve dosaženou vysokou úroveň považoval režim za nutné zcela zapřít a překrýt jí proudem lží, neboť souvisela s nenáviděnou buržoazní první republikou. Se změnami ve výrobě a službách šlo ruku v ruce ovlivňování lidského myšlení. Lidem byla vnucena nová sociální stupnice hodnot, která dávala komunistickým funkcionářům úplnou moc. Režim propagoval ideu o vybudování nového společenského uspořádání v budoucnu, a to se velmi zřetelně projevovalo na vývoji módy. Vyslovit zákazy bylo jednoduché, ale ukázání konkrétního postupu nového životního stylu, který měl konkurovat životnímu stylu v demokratickém státě, se mocenským strukturám nedařilo.

Mírné politické uvolnění a svobodnější společenské myšlení v Československu dovolily v druhé polovině padesátých let reagovat na módní proměny ve světě. Stalo se tak po smrti Stalina v roce 1953 a následném XX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu se zlomovým projevem Nikity Chruščova v roce 1956. Postupná liberalizace pokračovala i v průběhu let šedesátých, kdy polevila cenzura a česká kultura se po letech izolace opět přiblížila ke kultuře světové – vznikla nová filmová vlna, vycházely donedávna zakazované knihy.

To vše vyvrcholilo v roce 1968, který byl ve znamení sociálních nepokojů a protestů v celé Evropě: „Pařížský máj 1968 a jeho rezonance v Německu a v USA, tedy studentské bouře, byly neseny odporem k tzv. establishmentu a byly výrazně levicově orientovány. Pražský srpen téhož roku však byl protestem proti kvazilevicovému establishmentu, a posuzován z hlediska západních studentských aktivistů, byl pravicový,

a tedy reakční.(...) V obou případech šlo o protest a naději, v obou z hlediska toho, co následovalo, naivních a nepředložených.“ [1]

Po pokusu tehdejšího reformního stranického vedení (Alexandra Dubčeka) o reformu socialistického režimu – po událostech tzv. Pražského Jara - ukončil veškeré snahy o demokratizaci vpád vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a následná normalizace, která znamenala ustrnutí a opětovnou izolaci společnosti obecně, kultury, umění i módy. Politické, kulturní i společenské vakuum trvalo od konce 60. let, následně během let sedmdesátých ještě přitvrdilo pod taktovkou generálního tajemníka a později prezidenta Gustáva Husáka, a to až do listopadu roku 1989, který přinesl politický převrat, návrat zpět k demokracii a znovuotevření se světu.

1.2 Módní inspirace

V průběhu padesátých let textilní průmysl stále bojoval s nedostatkem materiálu, ale výroba prádla a oděvů rostla. Nový módní styl měl předvést nového socialistického člověka odlišného od člověka žijícího v kapitalismu. V této době nebylo možné se ohlížet na francouzskou módu, protože ta byla podle komunistických vůdců ovládána kapitalistickou společností. Byla vytvořena nová socialistická móda určena pracujícím. Denní oblek do práce vyžadoval trvanlivou kvalitu materiálu a odstíny barev, na kterých není vidět špína, např. barva khaki. Módní předpisy počátku padesátých let pro pracovní oděv, ale vycházely z módy světové, která byla nakonec shledána za korespondující s idejemi i s módou státu směřujícího k socialismu.

Obr. 1 [Pracovní kombinéza]

Velmi populární byla kimonová bolerka a krátké kabátky všech tvarů, jež zdobily klogy, jemně zahnuté. Základní součástí šatníku byla halena, jejíž přednost si zasloužil materiál, který se dal snadno žehlit a prát. Halena se nejčastěji kombinovala s vyšší sukní, která se doporučovala spíše v tmavých odstínech. Novinkou byly kabelky a střevíce vyrobené z plastu nebo igelitu.

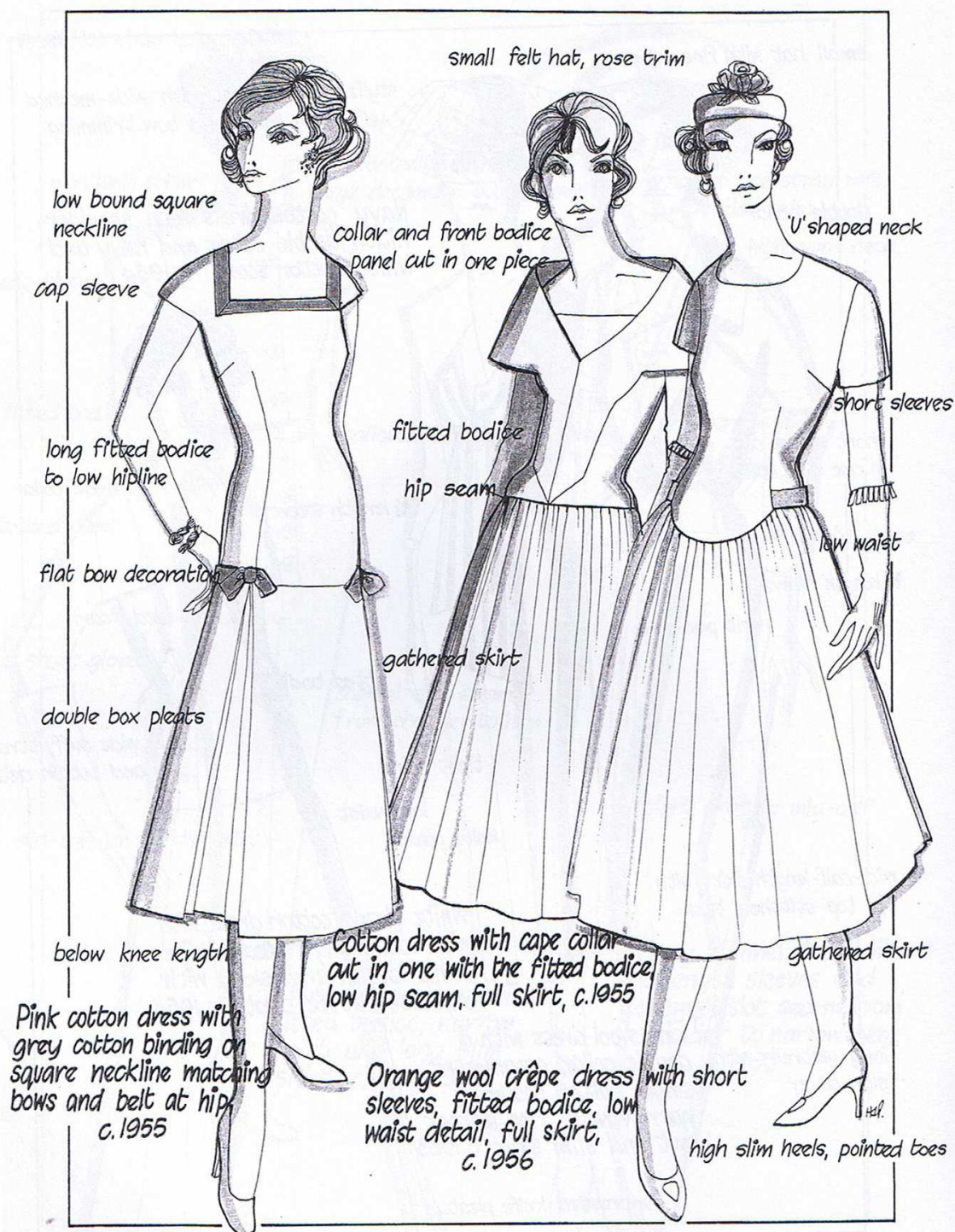
Móda v Československé republice v roce 1955 se nechává inspirovat siluetou písmene H, která měla pařížskou premiéru v předcházejícím roce. Významným znakem, na rozdíl od předcházejícího pětiletí, bylo snížení pasu, který však nevyžadoval vždy úzkou sukni, ale připouštěl i sukni rozšířenou, dokonce i řasenou. Snížení délky se projevovalo také u šatů. Kostým přinesl změnu u límců, ty se prodloužily a klop se zmenšila. Sportovní kabátky nebo bundy měly nyní volná podkasaná záda. Nového typu byla i halena, která měla neprobraný střih a nosila se v délce něco málo pod pas. Takovou halenu mohla žena doladit vhodným doplňkem, kterým se stala vesta.

V roce 1957 byl konečně na stránkách časopisu Žena a móda veřejně vyhlášen návrat ke světové módě. Toho roku měly ženy na výběr ze dvou základních siluet: mohly volit rovnou či rozšířenou. Ramena přirozená, pas lehce vyznačen a sukně nasazená v pase. Důležitým prvkem byl druh materiálu a barva - módními materiály byly kruly, tvídy, flauše, manšestry, hubertusové látky a ze vzorů tkaniny s větší kostkou.

Léta šedesátá do módy vnesla siluetu řecké amfory. Poprsí se podtrhovalo stále méně. Široké i úzké linie byly stále platné, ale rozhodně převažovala úzká. Důkazem toho byly pouzdrové šaty, které se mohly nosit s páskem nebo různými druhy kabátků nebo plášťů bez límců, které měly zapínání vysoko ke krku. Sukně u letních šatů se nosila jako v minulých letech bohatá, doplněná hladkým živůtkem. Pokud chtěly ženy vypadat ve společnosti slavnostně, zapůsobily v šatech s dlouhou i krátkou sukní ze silonu, krajkoviny nebo monofilu.

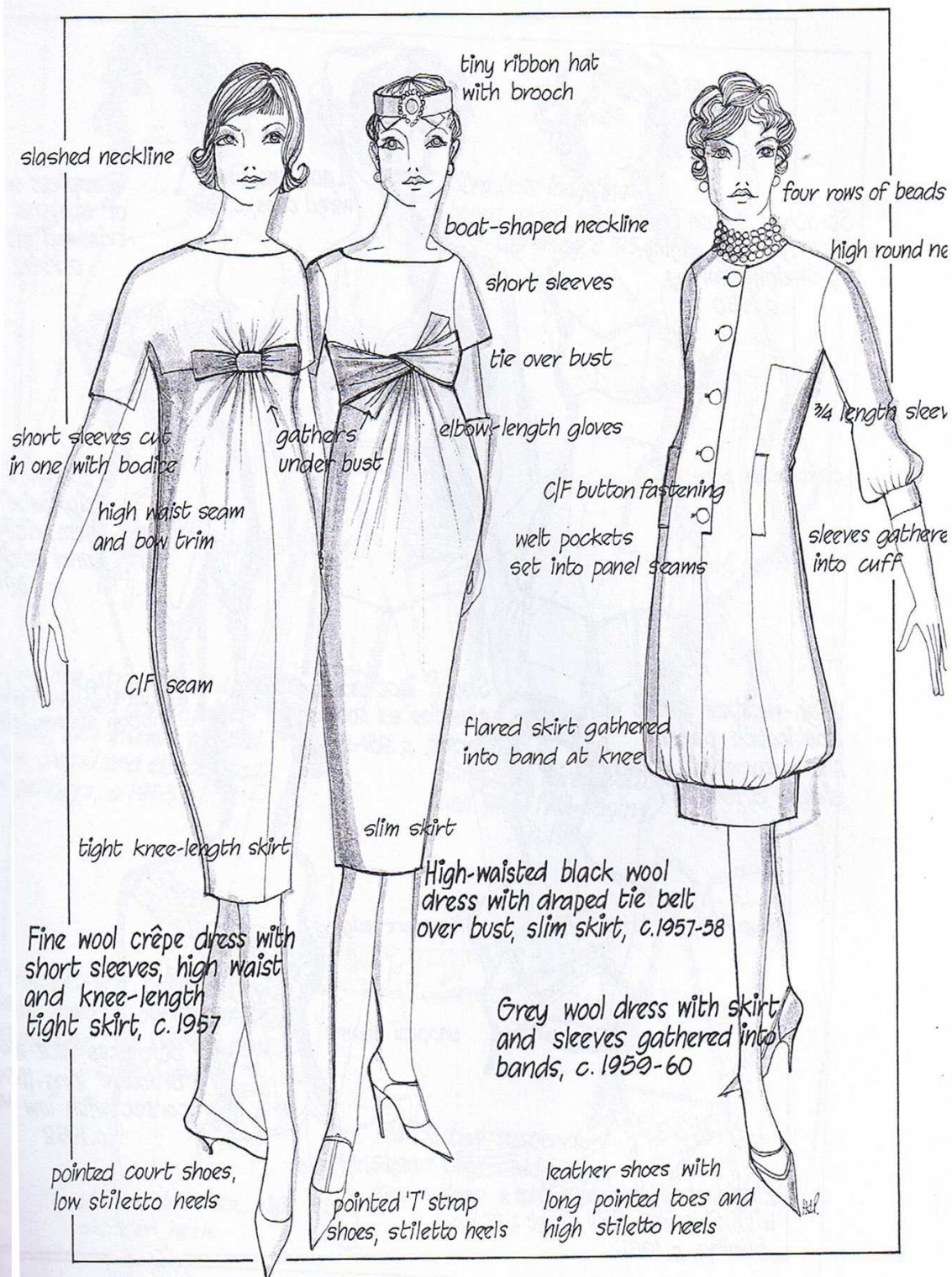
V roce 1966 československá móda reagovala s ročním zpožděním na dva odlišné styly, které se předtím prosadily v Paříži. První se vyznačoval pouzdrovými šaty, hranatou siluetou a krátkými vlasy. Druhý reagoval na okouzlení prvním letem do vesmíru a čerpal náměty z astronautiky. Silueta byla přiléhavější, ale působila volností. Konec období 60. let se vrací ke zdůraznění ženských tvarů. Kostýmy mají výrazný pas a přirozená ramena.

DAY DRESSES c.1955-56

Obr. 2 [Denní šaty se zvýrazněným pasem]

DAY DRESSES c.1957-60

Obr. 3 [Denní šaty siluety písmene „H“]

1.3 Československá móda ve světě, Expo 1958 a 1967

Obr. 4 [Atomium]

Rok 1958 byl zlomovým rokem ve vývoji československého módního a průmyslového designu – po dlouhé odmlce způsobené hospodářskou krizí, druhou světovou válkou a následnou poválečnou rekonstrukcí se v belgickém Bruselu konala světová výstava Expo '58.

Zdrojem inspirace pro mnoho exponátů bylo dobývání vesmíru. Dominantu výstavy tvořil obří model atomu, projev obdivu k atomovému věku. Tento gigant –

Atomium - se poté stal symbolem Bruselu. Výstavy se zúčastnilo 52 zemí z celého světa. Bylo zde nesčetně výstavních pavilonů, v jednom z nich se prezentovala právě Československá republika. Komunistický režim si dobře uvědomoval příležitost, jakou účast na Expu propagandě nabízela. Proto funkcionáři rádi přimhouřili oči a pro úspěšnou prezentaci neváhali využít i umělců, kteří byli u režimu v nemilosti. Na výstavě byla tedy k vidění díla a výrobky, které obyvatelé Československa na domácím trhu nikdy nemohli spatřit.

Na druhou stranu zde bylo potencionální nebezpečí, že tato mocenská hra bude ostatními účastníky odhalena, a toto nebezpečí muselo být co nejvíce eliminováno: „... (režim) proto pro své zaměstnance vypracoval manuál (sestavil jej E. S. Hokeš) obsahující ideologicky nezávadné floskule. Tak například na otázku 'Žijete opravdu tak, jak to zde ukazujete? ', měl dotyčný, nechtěl-li riskovat konfrontaci s všudypřítomnou Státní bezpečností, odpovědět takto: 'A jaký by mělo význam, kdybychom lidem druhých národů něco o sobě namlouvali? '“ [2]

Velikou senzací se pro návštěvníky Expa stala Laterna Magika, multimediální divadelní novinka režiséra Alfréda Radoka a scénografa Josefa Svobody. Vystoupila zde s experimentálním divadelním představením s využitím filmové projekce, prolínané s baletem a pantomimou. O hostování požádala divadlo řada zemí už během výstavy. Československý pavilon dále nabízel sekce architektury, skla (s tradičně špičkovým designem), porcelánu nebo textilu. Celek pavilonu působil dynamicky a byl velmi dobře zkombinován. Mezi návštěvníky vyvolal obrovský ohlas. Nakonec se Československá republika stala absolutním vítězem mezi všemi zúčastněnými národními pavilony a tento

úspěch jí následně zajistil účast na dalším Expu v roce 1967, které se konalo v kanadském Montrealu.

Součástí nového směřování československé módy v letech šedesátých a příkladem otevírání se Západu bylo zastoupení Československa na pařížských Salónech dámského odívání (X. Salón v říjnu 1965 a XI. Salón v dubnu 1966): „Československá konfekce byla dobře přijata i na podzim loňského roku v Paříži na *Salonu international du prêt-à-porter féminin*. Na tomto Mezinárodním pařížském salónu dámské konfekce jsme byli prvním a jediným socialistickým státem, který zde předváděl a prodával své výrobky, a to velmi úspěšně,“ jak píše dobová Žena a móda. [3]

Obdiv Západu si získala vysoká úroveň krejčovské a ruční práce na modelech. Při přípravě kolekce se však projevíly problémy československého oděvnictví, například nedostatkem doplňkových součástí oděvu, které dotvářejí celkový vzhled modelu. Byly to ozdobné detaily jako knoflíky, spony, přezky apod.

Také škála tkanin nebyla tak bohatá jako u zahraničních konkurentů a smutně vyznívalo srovnání zahraničních módních obchodů a obchodních domů s domácími prodejny. Nápadné rozdíly se týkaly úrovně kultury a organizace prodeje, ale také demokratičnosti celého systému, protože v zahraničních obchodech se mohl obléci každý podle své kapsy. Obdiv sklízela konfekce vyráběná u nás v malých sériích, jejichž druhů byla nekonečná řada. Tyto skutečnosti vedly k ironickým závěrům, že je na tom lépe česká žena: „U nás zajdete do nejbližší prodejny oděvů a tam si buď vyberete, nebo nevyberete, ale víte, že kamkoliv přijdete v jiném městě, bude to stejné, a tak se nemůžete splést.“ [4]

Průlom ve vztazích se západním světem módy přišel s uvedením přehlídky Christiana Diora v Praze v roce 1966, která byla přijata velmi pozitivně.

Za úspěšnou byla považována i československá účast na světové výstavě Expo '67 v Montrealu. Zde byly jakožto běžné oděvy prezentovány velmi kvalitní modely, které se však ve skutečnosti nikdy nedostaly k běžným zákazníkům v Československu. Byly totiž připravovány speciálně pro tuto výstavu v exkluzivních zakázkových krejčovstvích.

Obr. 5 [Československý pavilon na výstavě Expo 58]

Obr. 6 [Jaroslav Ježek, porcelánová souprava Manon, Expo 58]

Obr. 7 [Do té doby ve světě cosi nevidaného – Laterna Magika, Expo 58]

1.4 Osobnosti československého umění a módy 50. a 60. let

Světové umění v období 50. a zejména 60. let 20. století nabírá nový směr: „Zůstaneme-li v umělecké rovině, je tu protest proti dotud platnému pojetí umění (...) a naděje, že nové umělecké formy, nová média, pomohou změnit umění. Ale i svět: nebo je tu i rovina společenského protestu, na níž se umění, ať si to připouští či nikoli, nese. České umění té doby takové meteorické zjevy postrádá. Zaběhnutý provoz opouští razantně jen málokdo.“ [5]

I v českém prostředí se projevila touha po „čems jiném: po splynutí s vesmírem a jeho prahorními ději“. Tvůrci land-artu se chtějí stát součástí všeobjímající přírody, a stejně jako před nimi Yves Klein svým Skokem do prázdna (1960) se odevzdávají do modré náruče kosmu (Demartiniho kulatá zrcadla v terénu, niťování stromů a kladení plen na louce Zorky Ságlové).

Posun k samotným principům stavby obrazu, oproštění se od reálného zobrazení (zjevný už v díle Mondriana, Maleviče) je principem abstraktně geometrických obrazů Zdeňka Sýkory. Jeho přísně řazené geometrické prvky jsou postupně nahrazeny liniovými kompozicemi, směřujícími přes svůj matematický základ ke svobodě a autonomii náhodných kombinací. Medek naopak ve svých temných abstrakcích otiskuje doslova svou duši, jeho obrazy nesou hluboký vnitřní prožitek.

V české módě tehdy působilo množství módních návrhářů, kteří své schopnosti předvedli již v době předválečné. Byli jimi například Zdena Fuchsová, Niko Pauzdr a Hedvika Vlková, která se soustředila na pedagogickou činnost. Řada výrazných osobností během 50. let vyrůstala a dozrávala v módní návrháře v oděvním ateliéru nově otevřeném na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v roce 1949. Tito návrháři byli převážně spjati s trendy z lůna pařížské haute-couture a pracovali zde právě pod vedením Hedy Vlkové. Při studiu spolupracovali s dalšími ateliéry – např. s ateliérem tkaných textilií vedeným Antonínem Kybalem nebo s ateliérem filmového tisku, který vedl Alois Fišárek.

Zásadním problémem bylo nedostatečné propojení mladých perspektivních návrhářů s textilními podniky, které by umožnily hromadnou výrobu kvalitních oděvů, jak si ve svém článku o britském designu všímá v časopise Žena a móda J. Javůrková: „(V Británii) Disciplinované a ukázněné dodržování technických norem a výběrová kvalita materiálů zaručuje vysokou kvalitu výrobku, tím jeho prodejnost, vyhledávanou,

z toho plynoucí výrobu v obrovských sériích, přinášející možnost levné prodejní ceny. (...) Průmyslové podniky o výtvarníka většinou (až na velmi čestné výjimky) u nás nestojí, což výrazně pocítuje i Vysoká škola uměleckoprůmyslová a její na tuto práci výborně připravení absolventi, marně dlouhá léta hledající pevný svazek s některou továrnou.“ [6]

Obr.8. [časopis Žena a móda]

Obr. 9 [časopis Žena a móda]

Vedle toho v Čechách také vznikaly módní výtvořky specifického charakteru, prosazující jiný, tvůrčí přístup k oděvu. Zástupcem tohoto spíše uměleckého přístupu byl Milan Knížák, který navrhoval takzvaný aktualizovaný oděv. Jeho cílem nebylo vytvářet originální kombinace, aby ovlivnil vývoj módy, ale probudit vědomí člověka k jeho původnímu životu bez ohledu na kulturní novinky. Módní kreace tvořil Knížák z odložených konfekčních oděvů, které se snažil různými způsoby aktualizovat. Do svrchního oděvu např. vypaloval otvory různých velikostí, kterými prosvítal spodní oděv. Napadlo ho také vytvořit sako tak, že dvě různá saka rozpůlil a poloviny pak sešil k sobě. Po polovině 60. let se Knížákových oděvů stále vyznačoval destrukcí, působící až ztrátu funkčnosti oděvu jako účelného předmětu. Knížák tím ale především energicky prosazoval individuální svobodu a vyjadřoval touhu po oproštění se od tradičních sociálních schémat.

Obr. 10 [Milan Knížák, šperky 1963]

Obr. 11 [Milan Knížák, aktualizovaný oděv]

2. ODĚVNÍ TVORBA 50. A 60. LET VE SVĚTĚ

Konec 50. let znamenal ve světě konec éry přísných střihů v módě. Móda padesátých let prošla řadou změn od poválečného období, kdy se lidé konečně odtrhli od veškerých válečných nařízení.

Začátek 60. let se stal posledním obdobím módního diktátu. Tyto roky byly nejrevolučnějším obdobím dvacátého století v oblasti módy. Móda byla ovlivněna sociální i kulturní situací, například válkou ve Vietnamu, světem pop music, bojem za lidská práva, letem člověka do vesmíru a stále větším uplatněním chemických vláken v textilním průmyslu. Pomalu přestávala platit tradiční pravidla, jaké oblečení a kam se může nosit. Byly vítány nové věci a platilo, že nové je lepší než předchozí. Nesnažit se přizpůsobit novému módnímu proudu vlastně znamenalo vymanit se z pokroku dějin.

Na počátku šedesátých let se generace dospívajících stala hlavním konzumentem módy. Tato omladina pocházela z poválečného období, kdy vzrostl počet jedinců, kteří měli dostatek peněz a dokázali je jednoduše a rychle utratit. A tak není divu, že tito mladí lidé určovali nové trendy a styly. S módou si dokázali hrát a měli vlastní originální vkus v oblékání, takzvaný styl ulice. Nevědomky a nepřímo vládli celé společnosti. Proto se móda obracela právě k těmto lidem, ale samozřejmě ne všichni měli zájem pouze o módu.

Snad nejdůležitějším vývojovým krokem, který měl vliv na životní styl mladých, bylo zavedení antikoncepčních pilulek. V roce 1960 byly schváleny Vládním úřadem pro kontrolu potravin a léčiv v USA. Záruka bezpečného sexu znamenala zejména pro mladé ženy možnost odpoutat se od tradiční role, k níž byly nuceny, a to co nejdříve se vdát, родit děti a starat se o domácnost. Získaly tak mnohem větší samostatnost, svobodu, finanční nezávislost a také sebevědomí a touhu vypadat dobře a oblékat se stylově.

V první polovině 60. let se neustále rozrůstalo spektrum komunikačních kanálů - došlo k rozšíření televize, vznikalo množství filmů, rozhlasových stanic, až po řadu nových časopisů, například britské The Sunday Times začaly vydávat Magazine - exkluzivní barevnou přílohu, časopisy jako Vogue (Francie) nebo Nova (taktéž z Velké Británie) využívaly nový styl fotografie i výraznou, zářivou barevnost. V těchto časopisech byly čtenářům předkládány velmi okázalé série pestrobarevných ilustrací nejnovější módy a designu.

Největším idolem doby byla vychrtlá až průsvitná modelka Twiggy, která se stala se svým nevinným, pubertálním vzhledem a dlouhýma štíhlýma nohama idolem krásy. Možná i proto se v té době začala pozornost náhle obracet na nohy, zatímco v předchozích obdobích se zaměřovala zejména na pas a poprsí. Ženy své dlouhé štíhlé nohy zdůrazňovaly díky nové revoluční délce sukně - mini. Kdo ji však navrhl jako první, bylo velikým otazníkem. Mnoho znalců mini připisuje designérce Mary Quantové. Je ale stejně tak možné, že tento hit vypustil do světa Pařížan Courrèges, který si byl jist, že hit vymyslel on, a tenkrát prohlásil: „Ta baba Mary Quantová na tom jen zbohatla“. Mary Quantová, extrémní a suverénně nad všechny filistry povznesená britská návrhářka, se smála a splácela mu stejnou mincí: „S minisukněmi přišly pouliční holky, vážený pane. Kéž byste vy, Francouzi, dokázali odložit svou formálnost“. [7]

Obr. 12 [Vogue 1967, na titulní straně Twiggy]

2.1 Paříž

Obr. 13 [New look]

Prvním odvážným návrhářem, který po válce definitivně zavrhl strohý charakter vojenské uniformy, byl Christian Dior, jenž v roce 1947 představil v Paříži slavnou kolekci „New look“. Ta se vyznačovala bohatou, řasenou sukní do půli lýtek, tříčtvrtečními rukávy, sešněrovaným pasem a oblými boky. Na objemu nabíraly i plášťové kabáty. Oproti tomu byl zvýrazňován útlý pas, nejoblíbenější byla silueta „přesýpacích hodin“. U denního oblečení tedy převládaly dva druhy siluet: bohatá, řasená nebo rovná štíhlá silueta u kostýmových šatů. Spotřeba velkého množství materiálu měla být důkazem zlepšující se poválečné situace.

Obr. 14 [Baby doll]

spodní prádlo. Dalšími hlavními rysy Balenciagových oděvů byly tunikové šaty a modely nazvané „baby doll“. Šaty nekopírovaly siluetu, ale byly volné v partii pasu a směrem dolů se rozbíhaly do šířky. Svými uměleckými díly si vysloužil přezdívku „velmistr haute-couture“.

Paříž ještě v šedesátých letech držela módní taktovku haute-couture. Velkovýroba se začala šířit mílovými kroky. Hnutí pret-a-porter (tedy konfekčních oděvů) přišlo, aby naplnilo potřebu jakostního zboží a vybudovalo si nehynoucí úctu lidí. Postupem času couture oblékalo už jen málo žen a začalo se hlásat, že haute-couture se stává pouhou vitrínou pret-a-porter, kosmetického průmyslu a především parfémů. Spolu s haute-couture ztrácí své výsadní postavení na módním poli i Paříž. Začíná se prosazovat móda mladých a přestává platit, že se mládež inspirovala profesionály, spíše tomu je naopak.

Paříž se snažila ztracené pozice dobýt zpět tím, že se soustředila přímo na konfekci. Pařížská móda byla mnohem propracovanější, promyšlenější než britská, a

nikdy nebyla tak úzce spjata s hudbou, ve Francii nezářila žádná komerční kapela. Až v mnohem pozdější době zde začaly vznikat hudební komunity.

André Courrèges debutoval už v roce 1961 a o pár let později vytvořil svou vlastní mini-kolekci. Také uvedl na trh večerní kalhotový komplet, jímž se pokusil oživit staromódní image pařížské módy. Ženy tehdy oblékaly kalhoty už delší dobu, ale jen jako oděv ve volném čase. Učitelem tohoto návrháře byl Balenciaga, od něhož Courrèges přejal nekompromisní postoj k zákaznicím. Courrèges představil v roce 1964 vlastní kolekci

Obr. 15 [Courrèges A.] „oděvů kosmického věku“.

Také Pierre Cardin uvedl vesmírně orientovaný styl budoucnosti. Cardinova i Courrègesova kolekce měly na módní trendy takový vliv, že určily bílou a stříbrnou barvami sezóny. Zároveň se začíná vytvářet móda pro muže a jako první s tímto nápadem přichází právě návrhář Pierre Cardin. Pánská móda začíná uplatňovat více fantazie a hravosti. Rozdíl mezi

Obr. 16 [Pierre Cardin] dámskou a pánskou módou byl samozřejmě vždy, ale nyní se ztrácí protikladnost mezi přísností a strohostí mužů a fantazií žen. Cardin jako jeden z prvních experimentoval s novými materiály. Vlastně se není čemu divit, praxi totiž získal v salónu surrealistky Elsy Schparelliové. Usiloval o to dostat se do modelového domu Balenciagy, ale marně, byl několikrát odmítnut. Neměl to štěstí jako jeho kolega Courrèges, který pocházel ze španělské rodiny a byl dítětem jedné z Balenciagových krejčovských. Nakonec se Cardin ocitl u Diora a byl svědkem vzestupu jeho slávy.

Do revolučního zápalu šedesátých let se zapojil i návrhář Emanuel Ungaro, pro nějž navrhovala výrazné a extravagantní potisky Sonja Knappová. Ungaro vytvářel tělové kombinézy spojující punčochové kalhoty s vrchním dílem. Jeho kolekce se vyznačovaly fascinující barevností a pečlivou architekturou.

Dalším významným pařížským návrhářem se stal španěl Paco Rabanne, který se objevil na scéně haute-couture v roce 1966. Byl doslova posedlý pop-artovými plastikami. Vyvracel fakt, že ke zhotovení oděvu je zapotřebí jehel a nití. Na své oděvy používal plexisklo, kov i plast. Není proto divu, že řadu lidí svým výběrem materiálů šokoval – modely navrhoval schválně takové, aby na nich byla na první pohled vidět exkluzivita, drahota materiálu a náročnost zpracování. Mezi jeho výtvoř patří

„vesmírné“ minišaty z kovových plíšků spojených bílým krepem. Šaty od Rabanna se samozřejmě nedaly nosit do roztrhání ani ke každodennímu oblékání, a proto vždy balancoval na hraně odívání.

Mladí návrháři se zaměřili na jednoduchou linii mírného „A“. Geometrické a jednoduše řešené modely přinášely novost a zároveň svou funkčností báječně vyhovovaly rozvíjejícímu se konfekčnímu trhu šedesátých let. Rovněž do svých oděvů používali syntetická vlákna a libovali si v novátorských futuristických designech.

Yves Saint Laurent byl dalším významným pařížským návrhářem šedesátých let. Už jen tím, že se po Diorově smrti ujal vedení společnosti, kde byl zprvu „jen“ řadovým zaměstnancem. Jeho první kolekce v roce 1958 měla velký ohlas – typické byly trapézové šaty jednoduchého střihu, které nastínily následný trend zjednodušení a celkového rozvolnění tvaru oděvu. Slavné jsou Laurentovy kolekce inspirované strohými obrazy holandského malíře Pieta Mondriana (1965) či pop-artovými grafikami Andyho Warhola (1966).

V roce 1968 bylo zásadní událostí v Paříži studentské povstání, které signalizovalo dramatickou změnu lidských hodnot. Na základě této události vytvořil Yves Saint Laurent nový styl, jehož základ tvořily kalhoty. Kalhoty se objevily i v kolekci laděné na africké téma, kdy proměnil funkční lovecké oblečení v městský dámský oděv. Rovněž vytvořil ženskou verzi pánského smokingu

Obr 18 [YSL Le Smoking] pro svou kolekci, kterou nazval Le Smoking. Přímopionýrským počinem bylo otevření Laurentova butiku Rive Gauche (levý břeh). „Konfekce pro mne neznamena odvar salonní módy, není ani berličkou pro mou subjektivní tvorbu, spatřuji v ní prostě budoucnost. Šaty by měly odrážet osobnost nositelky, a ne demonstrovat sílu peněženky,“ zdůrazňoval tento neobyčejně talentovaný muž. [8]

2.2 Londýn

Anglie, konkrétně Londýn, přebírá hlavní roli vzhledem ke své toleranci a uvolněné atmosféře. Během krátkého času začíná Londýn vystupovat proti vznešené pařížské couture. Lacině víkendové obchody doprovázené pop music, které v Paříži sídlily pod britskou vlajkou, převálcovaly luxusní krejčovské firmy. Tento boom ve Francii pohřbil dokonce slavného krejčího Christobala Balenciagu, který byl donucen zavřít svůj salón v roce 1968. Netrvalo dlouho a britské obchody obletěly celou Evropu a vzápětí i svět.

Mary Quantová dala světu kromě minisukní i geometrický střih, plastové pláště, kabelky na dlouhém pásku přes rameno, hot pants (zkrácený typ kalhot s nohavicemi těsně pod rozkrok) a barevné punčocháče, jež doplňovaly její mini-modely. Mini nazvala podle tehdejšího modelu automobilu Mini, který má čalounění a kapotu právě podle jejího návrhu. Na volantu a dalších místech můžeme najít podpis autorky. Mini nebyla jen ledajakou atrakcí, byla i projevem moderní emancipované ženy, která rozhoduje sama o sobě. Právě proto začala být považována za pokračovatelku ženského hnutí za emancipaci.

„Každá nová móda s sebou přináší paniku,“ prohlásila novinářům. „Nebo snad nebyla panika, když jsme před čtyřiceti lety opouštěly dlouhé sukně? Ukázat lýtko se pokládalo za neslušné, ukázat nohu ke koleni byl přímo skandál. Přesto jsme si zvykly a vyměnily dlouhé sukně za kratší, ke kolenům. Dnes na to období už jen s trochou rozpaků vzpomínáme. Na pláži si snad neoblékáme bikiny? Kde je rozdíl? Dvě ošklivé nohy na pláži zůstanou ošklivé i na ulici. A kolik žen má nehezke paže, a přesto nosí šaty bez rukávů! Krátké sukně může nosit většina žen, stačí správná životospráva a zkrácení šatů není problém. A musí se k nim nosit boty s nízkými podpatky. Pryč se směšnými jehlovými podpatky, které deformují nohy jako ovinování u starých Číňanek a dávají pošetilou iluzi, že jsme o nějaký milimetr větší. Pryč se strašnými punčochami zapínanými na podvazky! Estetický dojem nehyzdí ukazování nohou, ale především podvazků, zvláště při sezení. Vždycky jsem si myslela, že móda není jen něco lehkovážného, nýbrž vážný jev sociální, jako politika. A být nápadný? Co je na tom špatného? Jenom ten, kdo má na svém kontě nějaké provinění, má proč se skrývat. Já chci být nápadná a chci vzbuzovat senzací. Jenom idiot dokáže utratit hromadu peněz za

něco, čeho si nikdo nevšimne. A jestliže si tě nikdo nevšimne, jak můžeš říci, kdo jsi, jaká je tvoje osobnost? Nikdy jsem nechápala, proč se blondýnky musely oblékat do černého, rusovlásky do zeleného, brunetky do žlutého. Pravidla byla zákonem pro líné, jimž se nechtělo myslet a které nebyly s to se podívat, že se blondýna může klidně obléci do žlutého, černovláska do zeleného....“ [9]

Mary zhotovovala mnoho oděvů záměrně z neobvyklých materiálů. Používala na minišaty samet nebo krajkou, což je z dnešního pohledu relativně běžné, ale v tehdejší době bylo opravdu revoluční použít samet na oděv. V Quantové kolekci se objevil i černobíle pruhovaný kostým s op-artovými tisky doplněný nízkými holínkami v zářivých barvách, které nabízel její obchod.

Ke své úspěšnosti se vypracovala sama díky navštěvování večerních kurzů střihu. Ženy si její módu tak oblíbily, že denně vykupovaly její obchod. Quantová se stala dokonce tak uznávanou, že odborníci na módu pochybovali, zda (s výjimkou Paříže) existuje vůbec nějaká lepší návrhářka. Později byla označena velekněžnou módy 60. let. Oblékala také herce a herečky včetně Audrey Hepburn ve filmu *Two for the road*.

Obr. 19 [Mary Quantová]

Další návrhář konkurující Quantové, který si budoval kariéru v této době, byl John Bates, jehož proslavily modely vytvořené pro herečku Dianu Riggovou. Jedna z jeho

módních kreací získala dokonce ocenění Šaty roku. Tyto šaty byly pouzdrového tvaru s lod'kovým výstřihem a materiál byl zdoben květinovým potiskem.

Všichni jmenovaní návrháři docílili úspěchu tím, že si napřed pro sebe objevili mladý trh, a až potom ho začali uspokojovat. Nakupovat některé oblečení bylo až vzrušující, jak bylo cenově přijatelné. U zboží nebylo třeba kontrolovat, jak je ušité, protože bylo určeno jen na víkend.

Módní kreace Quantové se potkaly s atmosférou doby, kdy ve Velké Británii, převážně v Londýně, začínalo bujet hnutí Mods, které pochází od slova „modernists“. Moderními byli označováni mladí Britové, kteří si potrpěli na kvalitní módu, nosili krátké vlasy, užívali si melodie moderního jazzu, jezdili na skútrech a zároveň si své mládí užívali víkendovými mejdany. Chtěli se odlišit od generace svých rodičů, na rozdíl od 50. let, kdy móda pro mladé byla okrajovou záležitostí. Mods většinou pocházeli z nižších středních vrstev a veškeré své peníze vkládali do extravagantního oblečení, muziky a zábavy.

Mods byli ovlivněni hudbou, rockovými hvězdami i populární skupinou The Beatles. Designem byli nejbarevnější mládeží od konce války. Svoji inspiraci hledali v butikách v londýnské čtvrti Soho, kde byly například obchody Johna Stephena nebo Mary Quantové. To znamená, že nebylo vyhnutí op-artovému ani pop-artovému oblečení, které oblékali. Dodnes je asi nejznámějším kouskem oděvu tohoto stylu barevné sako s umělecky řešeným potiskem anglické vlajky. Co se týče obuvi, nosily se takzvané „Chelsea“ boty, které byly tvarovány do špičky a na vysokém podpatku. Dále se Mods pyšnili tříknoflíčkovými saky, pod nimiž nosili roláky nebo košile od Bena Shermana.

Do roku 1962 bylo hnutí Mods čistě mužskou záležitostí, ovšem po zrodu již zmíněných obchodů se situace změnila a dívky se staly jeho samozřejmou součástí. Obouvaly bílé kozačky na čtvercovém podpatku, k nimž nosily minisukně nebo pouzdrové šaty.

V druhé polovině desetiletí se objevily šaty extrémní materiálem, takzvané „papírové šaty“ na jedno použití. Postupem doby se Mods začalo dělit do různých podskupin (art school, scooter mods...) a po roce 1966 se hnutí definitivně vzhledově i myšlenkově rozštěpilo. Mladou, svěží, barevnou módu šedesátých let doplňovaly plexisklové náušnice, náramky a opasky zdobené řetízky či kabelky různých velikostí a tvarů, z různých materiálů včetně plastu a PVC.

2.3 Itálie

Během padesátých a šedesátých let se konečně začíná dostávat světového uznání i italské módě. O tento proces se měla postarat Národní italská komora designu, která zastřešovala italské módní domy a podporovala významné módní tvůrce – mezi ně patří taková jména jako Emilio Pucci, Fabiani nebo Valentino. Tato komora dohlížela na tvůrce a iniciovala vytváření specifického stylu italského oděvního i průmyslového designu. Italští návrháři vytvářeli své autorské kolekce, ale zároveň sledovali a vytvářeli módu s ohledem na vkus veřejnosti. Vešli do světa módy s novou linií, barevností, využívali velmi kvalitní materiály a také se nechávali inspirovat tradičními módními prvky své země, jako byly krajky a šátky.

Italští návrháři do módy vnesli nové syntetické materiály a tím i velmi jasné, křiklavé barvy (jako citrónově žlutou – což umožnila kombinace umělých vláken a chemických barviv) a výrazné, až psychedelické vzory na elegantním i sportovním oblečení – k italským módním objevům patří halenky bez rukávů nebo obepnuté kalhoty ke kotníkům. Módním centrem se vedle Říma a Florencie stalo také Milano: italský design se stal celosvětově uznávaným trendem mimo jiné i díky milánským trienále designu v letech 1951, 1954 a 1957.

2.4 USA

Také američtí návrháři začali reagovat na módní Evropu. Vzhledem k rozloze země se módní trendy stávaly přijatelnými mnohem pomaleji. Jednou z prvních amerických módních návrhárek byla Betsy Johnsonová, jejíž tvorba se vyznačovala volností a nezávislostí. Navrhovala jednoduché a prosté oděvy, např. nátělníkové šaty. Měla v oblibě lesklé materiály a vinyl.

2.5 Móda ovlivněná hudbou

Rozšíření televize zapříčinilo vznik a celosvětovou popularitu nových hudebních idolů, kteří se zejména pro mladé stali vzorem i ve stylu odívání. Takto celosvětově známé celebrity ovlivňovaly mladé lidi nejen na Západě, zprostředkovaně se přece jen sem tam nějaké informace dostaly i do socialistického tábora, kde se tak např. džínové kalhoty v 60. letech staly nejen módním kouskem oděvu, ale částečně i symbolem rebelství, vyjádřením obdivu k beatové hudbě, rock'n'rollu a západní kultuře obecně.

Členové skupiny The Beatles nosili zpočátku typická vypasovaná saka, zpod kterých jim vyčníval rolák, a účesy připomínající přilbu. Není divu, že „hodní hoši“ byli coby módní vzory přijatelní i pro starší generaci. Oproti tomu o něco drsnější image si již od počátku budovali jejich kolegové z kapely The Rolling Stones – pod sakem rebelsky rozepnutá košile, nedbale upravený vzhled s delšími vlasy – takovýto styl propagoval frontman kapely Mick Jagger.

Inspiraci čerpali módní designéři také z historie – nové docenění přírodních materiálů a tradičního řemesla v nebezpečně se technizujícím světě přineslo i nostalgii a návrat designu z přelomu století – z doby, kdy ještě byly tyto hodnoty podstatné. To znamenalo inspiraci v dekorativních stylech Art Nouveau a Art Deco: „(...) vznikla i poptávka po starém šatstvu a obnošených oděvech – například po starých uniformách a cylindrech. Obal desky Beatles *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, jehož autorem je Peter Blake, přinášel nejen oblečení inspirované dobou krále Edwarda, ale jeho celkový ráz za mnohé vděčil obraznosti starých music-halls.“ [10]

Během 60. let se hudební scéna vyvíjela pod vlivem společenského uvolnění, které mělo za následek benevolentnější názory na mezilidské (a sexuální) vztahy, ale i např. na užívání drog: „Mods užívali na začátku 60. let amfetaminy a díky „dealerům“ byla postupně k dostání marihuana, ale teprve kyselina lysergodiethylamidová (LSD) se svými halucinogenními účinky dodala mentální a vizuální stimuly, kterým říkáme psychedelismus“.[11]

Halucinogenní a psychedelické látky se objevují v textech písní (ať už např. metaforický *The Tamburine Man* od angažovaného Boba Dylana či *Lucy in the Sky with Diamonds* na již zmíněném albu *Sgt. Pepper* u již dospělejších, odvážnějších The

Beatles), vystupují jako běžná rekvizita ve filmech, zkoumají je i „seriózní vědci“ - jako velký propagátor a zastánce LSD vystupuje Dr. Timothy Leary.

Optické halucinace, fantazijní výjevy jsou zřejmou inspirací i pro módu – hýřivá barevnost, neskutečné, fantaskní kombinace a deformace tvarů na látkových vzorech se o něco později staly typické pro oděvy zastánců hnutí Hippies, které vzniklo v Kalifornii v roce 1967. Zároveň se zrodilo oblečení a celkový vzhled „unisex“. Tento styl spíše vypovídal o tom, do jaké míry se dívky přizpůsobily svým protějškům. Ženy oblékaly kalhoty a muži si nechávali narůst dlouhé vlasy. Oblibu si zpět získávaly přírodní barvy i materiály vyjadřující opozici k přetechnizované civilizaci a světu umělých vláken, stejně jako etnické motivy a vzory.

Hvězdy hudebního světa svým oblečením provokovaly, reagovaly jím na „nekonečnou“ válku ve Vietnamu, která v průběhu 60. let ovlivnila všechny oblasti života především americké společnosti, včetně módy. I Mick Jagger nosil sako s výložkami a vojenskými knoflíky, stejně jako jeho kolega, geniální černý kytarista Jimi Hendrix.

David Bowie si výstřednost zvolil jako součást své „podivné“ image a na scéně se objevil s červeně obarvenými vlasy a nalíčený v roli mimozemského, zřejmě bezpohlavního tvora Ziggyho Stardusta. Jeho vystoupení se podobala spíše divadelnímu představení, byla to spíše audiovizuální show než koncerty v tradičním slova smyslu. Mezi jeho fanoušky tak člověk sotva poznal, zda se jedná o dívku či chlapce. Tento vizionářský umělec, často inspirující svět módy svými okázalými a dokonalými kostýmy, se stává největší hvězdou až během let sedmdesátých, nicméně zrod jeho nového pojetí uměleckého vystoupení a cílené budování určitého image můžeme hledat již v období konce let šedesátých.

2.6 Cesta do vesmíru

Kontakt s vesmírem odstartoval už v roce 1957, kdy SSSR vyslal první družici SPUTNIK do tohoto neprobádaného prostoru. Od té doby se vesmír stal posedlostí celého světa. Náměty inspirované nekonečným kosmu se objevovaly zároveň s rozkvětem sci-fi literatury již zhruba od 30. let, nicméně když se

otázka dobývání kosmu stala aktuální i v běžné realitě, „vesmírná“ tematika byla k vidění téměř všude, od tvaru domácích spotřebičů, přes krabice od pastelek až po bonboniéry.

Spojené státy se Sovětským svazem mezi sebou v dobývání kosmu neustále soupeřily – první etapu, vyslání člověka do vesmíru, vyhráli Sověti, když se Jurij

Gagarin v roce 1963 stal prvním člověkem, který spatřil planetu Zemi shora. Vesmírný závod mezi těmito státy sice nikdy oficiálně neexistoval, ale o to napínavější byl pod povrchem všedního dění. Další výzvou bylo, kdo se pomocí vesmírné lodi dostane jako první na povrch Měsíce.

Obr. 20 [Jurij Gagarin]

Jak roku 1961 John F. Kennedy slíbil, lidské bytosti kráčely po povrchu jiného světa ještě před tím, než začalo nové desetiletí. Roku 1967 Američané slavili úspěch se svým Apollem II, které obletělo Měsíc a v roce 1969 s přistáním lodě Apollo XI na Měsíci. Astronauti Neil Armstrong a Buzz Aldrin vykročili na měsíční povrch a jejich výstup sledovaly miliony lidí v přímém televizním přenosu. SSSR začal popírat, že by kdy vůbec uvažoval o vyslání člověka na Měsíc, ale skutečnost byla jiná. Sovětští inženýři zkonstruovali kosmické plavidlo s úmyslem použít jej pro expedici na Měsíc podle původních předpokladů dokonce ještě dříve, než se to povedlo Američanům.

„Kosmický“ vzhled se v módním průmyslu jako jeden z hlavních motivů objevuje v kolekcích pařížských návrhářů André Courrègese a Pierra Cardina v roce 1964, u Emanuela Ungara a Paco Rabanna v roce následujícím. Stříbrná, kovově lesklá a bílá barevnost, strohé geometrické střihy a futuristické, umělé materiály byly pro tento trend charakteristické. Na moderní syntetické – a také velmi levné – materiály s výraznou, do očí bijící barevností sázeli angličtí mladí návrháři v čele s Mary Quantovou.

Rozšíření lidské činnosti a vědy do oblasti mimo Zemi mělo i jiný důsledek - roku 1962 byl vypuštěn komunikační satelit Tesla a ke konci šedesátých let se již ve velké většině vyspělých států vysílal barevný televizní signál. Televize jako nové médium masové komunikace výrazně ovlivnila vnímání a směřování módních trendů. S tím souvisel i vznik nových celebrit, které se díky všudypřítomné televizi staly novými ikonami módy, jejichž vzhledem a vkusem se inspirovaly zástupy stejně oblečených fanoušků.

2.7 Móda spjatá s výtvarným uměním

Poválečný design se zpočátku ve zvýšené míře obrací pro inspiraci k volnému, zejména abstraktnímu umění – motivy Joana Miró nebo Paula Klee se daly velmi snadno zkopírovat a použít na tapetu nebo látku. Geometrické pravoúhlé tvary Pieta Mondriana tvoří později výrazný vizuální styl kolekce Yvese Saint Laurenta (v roce 1965).

Již v polovině 50. let se spolu s komerčním nátlakem objevuje umění inspirované komerčními symboly, a objekty spotřeby povyšuje na exponáty hodné galerií. Kromě iniciátora pop-artového hnutí Richarda Hamiltona patří k osobnostem spojujícím „vysoké umění“ s popkulturou zejména Andy Warhol nebo Roy Lichtenstein. Warholovy serigrafie s motivy plechovky coca-cola, Marilyn Monroe či Lichtensteinovské útržky komiksů se staly v roce 1966 jedněmi z hlavních motivů kolekce Yves Saint Laurenta.

Výrazným trendem se stalo také využití op-artu – různě řazené geometrické obrazce tvořily optickou iluzi, nebo alespoň nepřehlédnutelný vzor na šatech, nejčastěji v černobílé kombinaci. Tyto designérsky vděčné motivy se poprvé objevily v malbách Viktora Vasarelyho a Bridget Rileyové a velký ohlas měly zejména na psychedelicky laděném oblečení příslušníků hnutí Hippiies.

3. POPIS KOLEKCE

Kolekce je vypracována na základě pozorování a studia odívání a společenské situace v 60. letech 20. století v ČSSR a v progresivní západní Evropě. Módní trendy určovala Paříž, později Londýn. Celá kolekce je tedy průvodcem tehdejších událostí a s originálním přístupem z pohledu dnešního mladého člověka.

Vzhledem k situaci, která vládla v Československu, jsem se snažil sžít s dobou. Měl jsem zájem navrátit se k původním materiálům, které sice nebyly vždy příliš pohodlné, ale oděvy z nich zhotovené byly „trendy“, což bylo nejvíce směrodatné pro tehdejšího konzumenta módy.

V kolekci se tedy objevují trendové střihy 60. let, které by neměly ani dnes chybět v šatníku žádné ženy. Nechtěl jsem vytvořit pouhou kopii střihu, proto je každý model obohacen nějakým originálním prvkem, od extravagantních límců až po nerovnoměrné ukončení oděvu. Límce jsou inspirovány první cestou člověka na Měsíc, konkrétně astronautským oděvem. Toho si můžeme všimnout i v barevnosti některých modelů.

Na diváka má kolekce působit nostalgicky, ale i inspirativně a současně, a ženě nosící tento oděv má dodat odvalu oblékat se trendy. Tato snaha se v dnešní době často vytrácí, neboť většina lidí vybírá oděv zejména podle pohodlnosti a praktičnosti, již méně se dbá na originalitu, styl, slušivost, vyjádření vlastní osobnosti.

Model č. 1

Kabát z materiálu štruk a manšestru se stojatým límcem vypodšívkovaný acetátovou podšívkovinou. Představuje zásadní siluetu 50. let. Je reakcí na uvolněný přístup k odívání a osvobození od válečného diktátu. Jeho objem značí, že v poválečné době byla možnost využít větší množství materiálu v oděvu. Žena se v kabátu má cítit bezpečně a uvolněně.

Model č. 2

Halena s výraznými šunkovými rukávy z polyesteru a sukně z manšestru vypodšívkovaná acetátovou podšívkou s podélně členěným sedlem a vyvýšeným pasem stáhnutým v pase bavlněným páskem. Tento model reaguje na návrat světové módy k výstřednosti a stylu. Inspiruje se významným návrhářem Christianem Diorem, který na tom měl zásluhu. Především jeho kolekcí „New look“, která představovala útlý pás a siluetu „přesýpacích hodin“.

Model č. 3

Dámská košile s tříčtvrtečními rukávy z bavlněné tkaniny a koženkovým límcem, který je vypodšívkovaný popelínem. Sukně ze dvou částí manšestru a popelínu. V oděvu jsou stále použity prvky siluety „přesýpacích hodin“, ve vrchní části obohaceny extravagantním límcem, který je inspirován astronautským oděvem.

Model č. 4

Vypasovaný model se skládá z polyesterového korzetu pod prsa, vesty z koženky vypodšívkované bavlněnou tkaninou s příměsí polyesteru a sukně po kolena z popelínu. Model představuje přechod mezi 50. a 60. léty, kdy k siluetě rozšířeného střihu „A“ se zařazuje silueta rovného „H“.

Model č. 5

Šaty z manšestru a pracího kordu vypodšívkované bavlněnou tkaninou s příměsí polyesteru. Jsou inspirovány hitem 60. let mini sukní. Tu na trh uvedla módní návrhářka Mary Quantová, která módním výstřelkem umožnila ženám stát se pro muže více atraktivní. Mini šaty ozvláštňuje levá strana předního dílu, na němž je našitá aplikace, jejíž délka je prodloužená nad kolena.

Model č. 6

Šaty z manšestru s kornoutovým límcem vypodšívkované bavlněnou tkaninou s příměsí polyesteru. Do oděvu jsou zapojeny inspirace předchozích modelů. Mají délku nad kolena, jejich střih připomíná mírné „O“, tedy v bocích o něco širší siluetu rovného „H“. Límeček je dominantou oděvu. V zadním díle má zapínání na dva druhy, při rozepnutí vytváří tvar uvázaného šátku.

Model č. 7

Halena rovného střihu z popelínu se stojatým koženým límcem a sukně nad kolena z osnovní pleteniny s počesanou lící stranou. Celý oděv navazuje na siluetu „H“. Sukně je mírně snižena do boků, což bylo významným znakem počátku 60. let v Paříži.

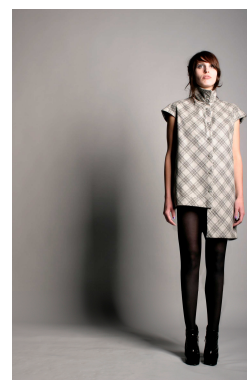
Model č. 8

Šaty z vlněné tkaniny se vzorem kohoutí stopy, barchetovým límcem a rukávy ze dvou částí. Na spodní rukávy je použita zátažná žebrovaná pletenina. Vesmír se pro lidstvo stal velkou senzací, tématem se stal pro bytový design, ale i pro módní návrháře. Proto hlavním inspiračním zdrojem tohoto modelu je astronautský oděv. Podstatou modelu je mohutný, vysoký límec a rukávy. Vrchní krátký rukáv je zpevněn v dolním kraji kosticí, která vytváří objem. Do krátkého rukávu je vložen tříčtvrteční spodní rukáv ze zátažné pleteniny. Šaty mají délku mini.

Model č. 9

Kabát rovného střihu, s křídlovými rukávy z vlněné tkaniny s károovým vzorem a stojatým límcem, který je vypodšívkován acetátovou podšívkovinou. Model reaguje na rozdíl mezi světovou módou a tehdejší ČSSR. Rozdíl je znázorněn asymetrickým dolním krajem. Levou nižší (delší) stranou je Československá socialistická republika. Pravá strana je ukončena pod rozkrok a znázorňuje světovou módu, která byla a je stále o krok progresivnější, tedy na vyšší úrovni.

3.1 Barevnost

V barevnosti jsem se nechal inspirovat babiččiným šatníkem a vyprofiloval jsem barevnost šatů z období 60. let. Zároveň byly do kolekce začleněny barvy, které mi jsou

blízké. Již od samého začátku jsem byl přesvědčen o použití dvou hlavních barev: fialové a černé.

Fialová barva je mi na oko velmi příjemná a slušivá, a každá žena, která jí oblékne, působí velmi svěže a zároveň elegantně. Navíc v současnosti je velmi trendovou barvou zejména pro zimu. Černá je barva, která fialovou vhodně doplňuje a dodává kolekci určité tajemství, zároveň má vyjadřovat negativní pocit z tehdejší situace v ČSSR.

Od dvou hlavních barev se odvíjelo ladění dalších tónů. V kolekci můžeme spatřit i barvy pastelové, které působí mezi tmavými tóny až zářivě. Ty jsem nemohl opomenout, protože barevnost v 60. letech hrála velkou roli. Šaty bez výrazné barvy neměly žádný význam pro progresivní ženu.

Černá barva - symbolizuje tajemno, mystiku a smutek. Přesto je oblíbenou barvou, která nám pomáhá neuzavírat se do sebe a neztratit v neklidném světě. Zvláštní obliba v této barvě může znamenat zvýšenou citlivost a tajnůstkářství.

Fialová barva – je symbolem spirituality, duchovna, ale i srdečnosti. Vzniká sjednocením dvou opačných pólů, dvou kontrastních a energických faktorů – modrým klidem a červenou pohonnou silou, které se navzájem vyrovnávají. Může mít až hypnotické účinky.

Modrá barva – patří ke studeným barvám, symbolizuje moře, nebe, ale i konzervatismus. Konkrétně světle modrá připomíná nekonečnost nebe, přináší inspiraci a dává nám pocit svobody.

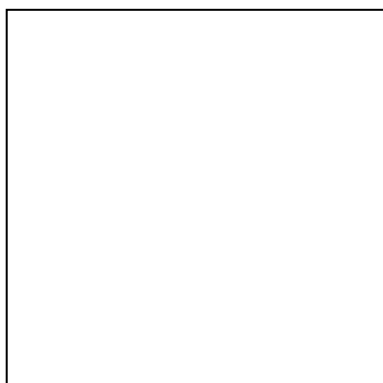
Šedá barva – je barvou neutrality a kompromisu. Typická barva stínů vzniklá směsí světla a temnoty. Přitahuje málo sebejisté lidi, kteří mohou mít strach ze života.

Hnědá barva – jedná se o všední, nenápadnou až nudnou barvu, která ale dokáže působit klidně a důvěrně.

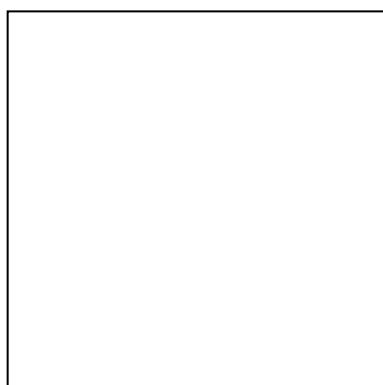
3.2 Použité materiály

Materiály, které jsou v kolekci použity mají navodit atmosféru doby, zejména manšestr. Ten byl nejdříve určen příslušníkům dělnické třídy, ale v 60. letech se stal velmi populárním materiálem pro denní oděv. V kolekci je manšestr zvolen jako hlavní materiál, na kterém je postavena celá kolekce. Ostatní látky byly vybrány intuitivně, ale svým charakterem mají připomínat ducha doby. Na haleny a sukně je použitý popelín a bavlněná tkanina, která slouží jako vrchní materiál, ale použita je i jako podšívkovina. Kabát a šaty jsou zpracované z vlněných tkanin.

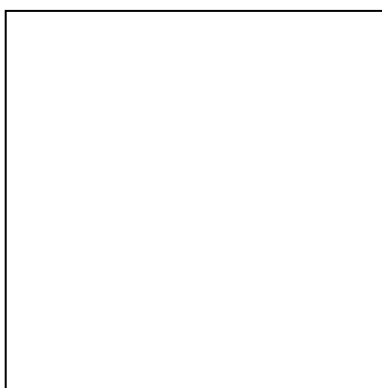
ŠTRUK – poněkud tužší tkanina, nejčastěji s podélným plastickým žebrováním různé šířky, rubní strana má volně vázající útky, žebrování může být nepravidelné. Název je odvozen od použité štrukové vazby. Používá se na pánské kalhoty.

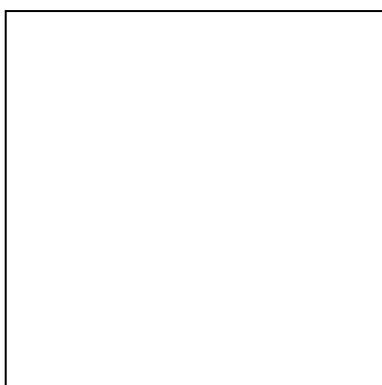
MANŠESTR: bavlnářská vlasová tkanina střední až velké hmotnosti, s podélnými vlasovými žebry. Vyrábí se z jemných skaných přízí v osnově a jednoduché, často i hrubší příze v útku. Rubní strana se pro zpevnění tuží. Elastické manšestry se vyrábí s příměsí 3-5 % elastanu v osnově. Používá se na sportovní a dětské oděvy.

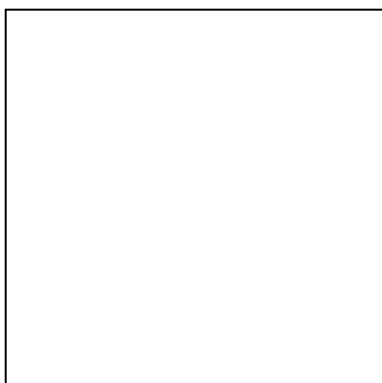
POPELÍN: bavlnářská hladká, měkká a hustá tkanina střední hmotnosti, vyráběná v plátňové vazbě, hustěji dostavená v osnově, řidčeji v útku. Používá se na pánské košile, dámské haleny, prádlo a dámské šaty.

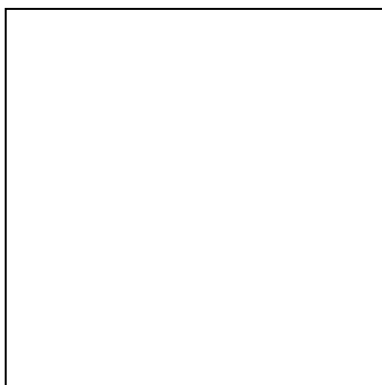
KOŽENKA: vyrobená pigmentovým nánosem plastu na tkaninu nebo jiný podkladový materiál. Je vhodná k výrobě dámských a pánských plášťů a jako kombinační materiál.

KOHOUTÍ STOPA: vzor je oblíbený u vlnářských tkanin. Vzor je ve dvoubarevném nebo vícebarevném provedení. Je vytvořen odlišnými barvami osnovních a útkových nití. Vznikl přenesením vzhledu stopy drůbeže do stylizovaného vzoru tkaniny.

BARCET: bavlnářská tkanina střední hmotnosti, měkkého omaku, tkaná v plátňové nebo keprové vazbě, líc je hladký, rubní strana počesaná. Používá se na dámské šaty a sportovní košile.

PATENT: zátažná oboulícní žebrovaná pletenina, nejčastěji provedená tak, že se střídají dva lícní sloupky se dvěma rubními. Toto seskupení umožňuje vysokou pružnost, pro kterou je patent využíván.

4. TECHNICKÝ POPIS

Model č.1: Kabát

Použitý materiál:

Vrchní materiál: štruk, manšestr

Spodní materiál: acetátová podšívkovina

- zadní díl je středem členěný
- do průkrčníku je všitý stojatý límec
- límec je podlepený klíženkou (lepící výztuž) a začištěný podsádkou
- do průramku je všitý krátký rukáv, který je v hlavici hustě našasený
- mezi podšívkou a rukávem je všitý tyl pro vycpání hlavice
- dolní kraj rukávu je zpevněn kosticí
- mezi podšívkou a kabátem je od pasu do tříčtvrteční délky všitý tyl
- zapínání je uprostřed předního dílu na suchý zip a límec na druk
- kabát je vypodšívkovaný

Model č. 2: Halena a sukně

Halena:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: polyesterová tkanina s keprovou vazbou

- na předním díle je pasové vybrání
- zadní díl je třikrát členěný
- průkrčník je začištěn podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- do průramku je všitý šunkový rukáv složený ze dvou dílů

- rukáv je v hlavici pravidelně našasený
- dolní kraj rukávu je stáhnutý gumou
- rukáv je vycpaný tylem
- dolní kraj haleny je začištěn nastavenou podsádkou
- uprostřed předního dílu je skryté knoflíkové zapínání

Sukně:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: manšestr

Spodní materiál: acetátová podšívkovina

- sukni tvoří sedlo a dolní část sukně
- pasový kraj sedla je vyvýšený
- sedlo je podélně členěno na pět dílů
- každý díl sedla je podlepený klíženkou (lepící výztuž)
- na sedle jsou odšité pasové odševky
- sedlo je začištěno podsádkou stejného tvaru
- dolní část sukně je členěná na čtyři díly
- je rozšířeného střihu
- dolní kraj sukně je nepravidelného tvaru
- uprostřed zadního dílu je zapínání na zdrhovadlo
- sukně je vypošívkovaná

Model č. 3: Dámská košile, límec, sukně ze dvou částí

Dámská košile:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: bavlněná tkanina s keprovou vazbou, popelín

- na předním díle je pasové vybrání
- na zadním díle jsou odšité pasové odševky
- průkrčník haleny je začištěn podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- do průramku je všitý tříčtvrteční hlavicový rukáv
- do dolního kraje rukávu je všitá manžeta
- manžeta je podlepená vlizelínem
- zapínání je uprostřed předního dílu na knoflíky
- zapínání je začištěno nastavenou podsádkou
- na předním a zadním díle je bodově přichycen asymetrický límec
- límec je umístěn v pravé části košile

Límec:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: koženka, manšestr,

Spodní materiál: popelín

- límec tvoří přední a zadní díl
- límec je podlepený klíženkou (lepící výztuž)
- do vrchní části límce je všitý manšestrový pruh
- v dolní části předního a zadního dílu límce jsou vyšité knoflíkové dírky k přichycení sukně

Vrchní sukně:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: manšestr

Spodní materiál: popelín

- sukně má vyvýšený pás
- pás je podélně členěný na tři díly
- sukně je podlepená klíženkou (lepící výztuž) do tříčtvrteční délky
- do pasové části je všitý pás
- pás je podlepený vlizelínem
- zapínání je na pásu předního dílu na jeden knoflík
- na pásu zadního dílu je vsazený knoflík pro uchycení límce
- mezi sukní a podšívkou je do pasové části našitý tyl
- dolní kraj sukně má nepravidelný tvar
- sukně je vypodšívkovaná

Spodní sukně:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: popelín

Spodní materiál: tyl

- sukně kolového střihu
- vrchní kraj je začištěn dutinou, ve které je guma
- do dutiny je ve spodní části sukně všitý tyl
- dolní kraj sukně je začištěn zahnutím do vnitřní strany sukně

Model č. 4: Vesta, korzet, sukně

Vesta:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: koženka

Spodní materiál: bavlněná tkanina s příměsí polyesteru s keprovou vazbou

- vesta má vyvýšený průkrčník
- vesta je podlepená vlizelínem
- přední díl tvoří dva díly, které spojuje zapínání na druk
- do průramku jsou všity ostré krátké rukávy
- rukávy jsou členěny na dva díly
- dolní kraj vesty má nepravidelný tvar
- vesta je vypodšívkovaná

Korzet:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: polyesterová tkanina s keprovou vazbou, manšestr

Spodní materiál: polyesterová tkanina s keprovou vazbou

- korzet pod prsa je podélně členěný z devíti částí
- uprostřed předního dílu je vložen pruh rubní strany manšestru
- v bočních dílech jsou odšity pasové odševky
- korzet je vyztužený z vnitřní strany polyesterovou tkaninou, která je členěna na devět dílů
- díly jsou spojeny švem, mezi švem a obnitkovacím stehem je dutina, do které jsou vloženy kostice
- vrchní a dolní kraj je začištěný zahnutím do vnitřní strany korzetu
- uprostřed zadního dílu je korzetové zapínání na saténovou stuhu
- zapínání je podšito podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem

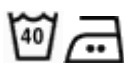

Sukně:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: popelín

- sukně má vyvýšený pás
- je členěná na pás a dolní část sukně
- pás je podlepený vlizelínem a začistiťný podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- dolní kraj je začistiťný do vnitřní části sukně
- v levém bočním švu je zapínání na zdrhovadlo

Model č. 5: Šaty

Použitý materiál:

Vrchní materiál: manšestr, prací kord,

Spodní materiál: bavlněná tkanina s příměsí polyesteru s keprovou vazbou

- šaty tvoří rovný střih
- průkrčník je asymetricky vytvarovaný
- na levé části předního dílu je našitá aplikace, která je všitá do bočního švu
- aplikaci tvoří dva rozdílně velké tvary, které jsou prodloužené
- vrchní kraj a průramky jsou začistiťny podsádkou
- podsádky jsou podlepené vlizelínem
- šaty i aplikace jsou vypodšívkové

Model č. 6: Šaty

Použitý materiál:

Vrchní materiál: manšestr

Spodní materiál: bavlněná tkanina s příměsí polyesteru s keprovou vazbou

- šaty jsou ve tvaru mírného „O“
- šaty mají na předním díle prodloužený výstřih
- do výstřihu je všitý kornoutový límec
- límec je podlepený vlizelínem
- uprostřed zadního dílu límce je zapínání na dva druky
- průramky jsou začištěny podsádkou
- podsádky jsou podlepeny vlizelínem
- šaty jsou vypodšívkované

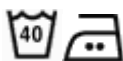
Model č. 7: Halena, sukně

Halena:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: popelín, barvená kůže

- halenu tvoří rovný střih
- halena má prodloužené náramenice
- průkrčník je ve tvaru „V“
- do průkrčníku je všitý stojatý límec
- límec má na předním díle rozparek
- límec je začištěn podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- průkrčník a průramky jsou začištěny podsádkou
- podsádka průkrčníku je podlepena vlizelínem
- dolní kraj je začištěný zahnutím do vnitřní strany haleny

Sukně:

Použitý materiál:

Vrchní materiál: osnovní pletenina na lícni straně počesaná

- sukně je členěná na pás a dolní část sukně
- pás je podlepen vlizelínem a začištěn podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- dolní kraj je začištěný zahnutím do vnitřní strany sukně
- v levém bočním švu je zapínání na zdrhovadlo

Model č. 8: Šaty

Použitý materiál:

Vrchní materiál: vlněná tkanina se vzorem kohoutí stopy, barchet, žebrová oboulícní pletenina, bavlněná tkanina s příměsí polyesteru s keprovou vazbou

Spodní materiál límce: popelín

- šaty tvoří rovný střih
- do zvětšeného průkrčníku je všitý vysoký límec
- límec je podlepený klíženkou (lepící výztuž)
- na předním díle límce je rozparek
- límec je začištěn podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- do průramku je všitý krátký hlavicový rukáv
- rukáv je členěn na dvě části
- dolní kraj vrchního rukávu je zpevněný kosticí
- vrchní a spodní rukáv spojuje patent
- spodní rukáv je tříčtvrteční délky
- dolní kraj spodního rukávu je začištěn zahnutím do vnitřní strany rukávu
- dolní kraj šat je začištěný širokým pruhem bavlněné tkaniny

Model č. 9: Kabát

Použitý materiál:

Vrchní materiál: vlněná tkanina s károovým vzorem

Spodní materiál: acetátová podšívkovina

- do průkrčníku je všitý stojatý límec
- límec je podlepený vlizelínem a začistěný podsádkou
- rukávy jsou křídlového tvaru
- levá spodní strana kabátu je prodloužená ke kolenu
- zapínání je uprostřed předního dílu na druky
- zapínání je začistěno nastavenou podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- dolní kraj je začistěný nastavenou podsádkou
- podsádka je podlepená vlizelínem
- kabát je vypodšívkovaný

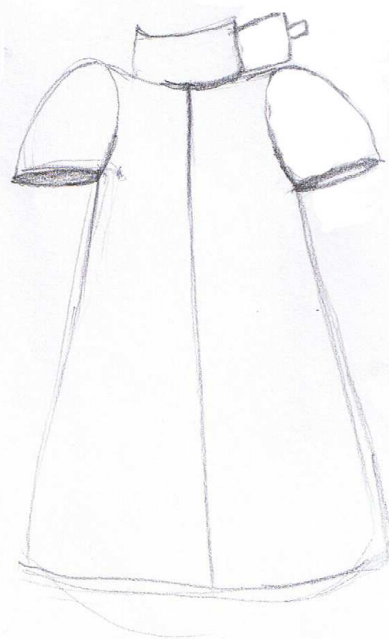
5. NÁVRHY ODĚVNÍ KOLEKCE

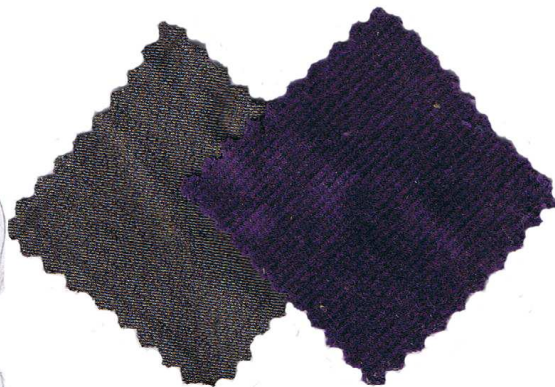
Model č. 1

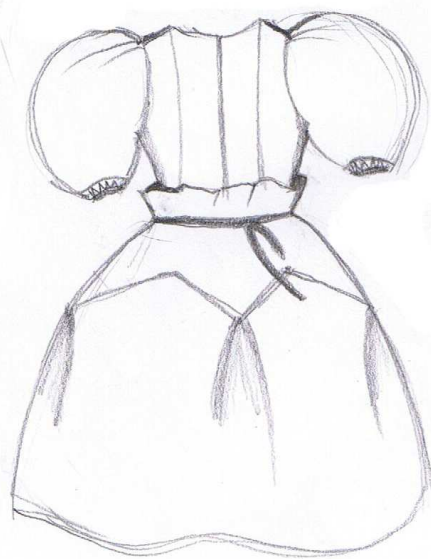
zadní díl :

Model č. 2

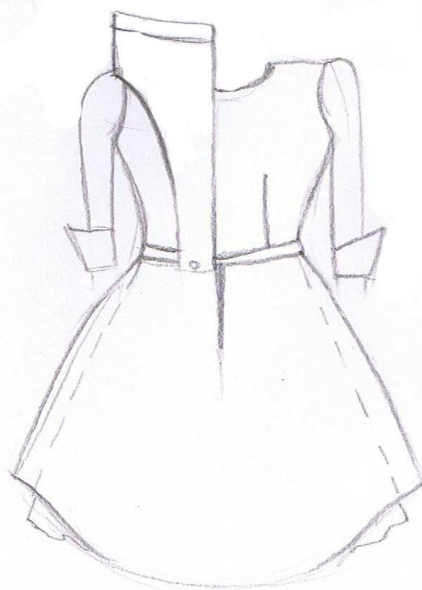
zadní díl :

Model č. 3

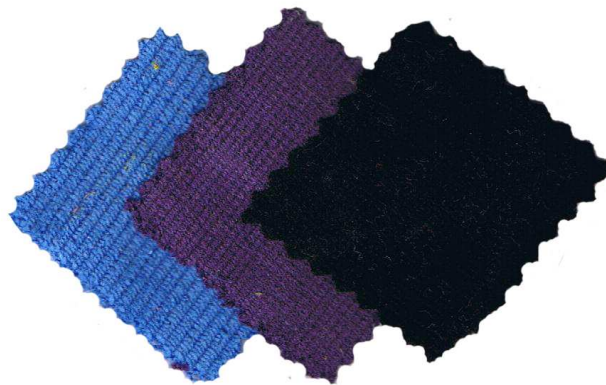
zadní díl :

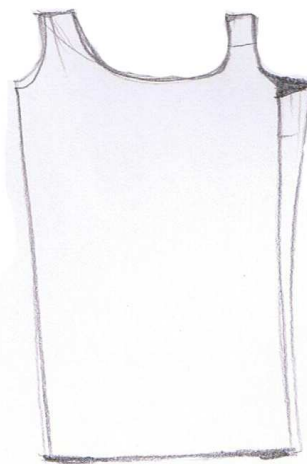
Model č. 4

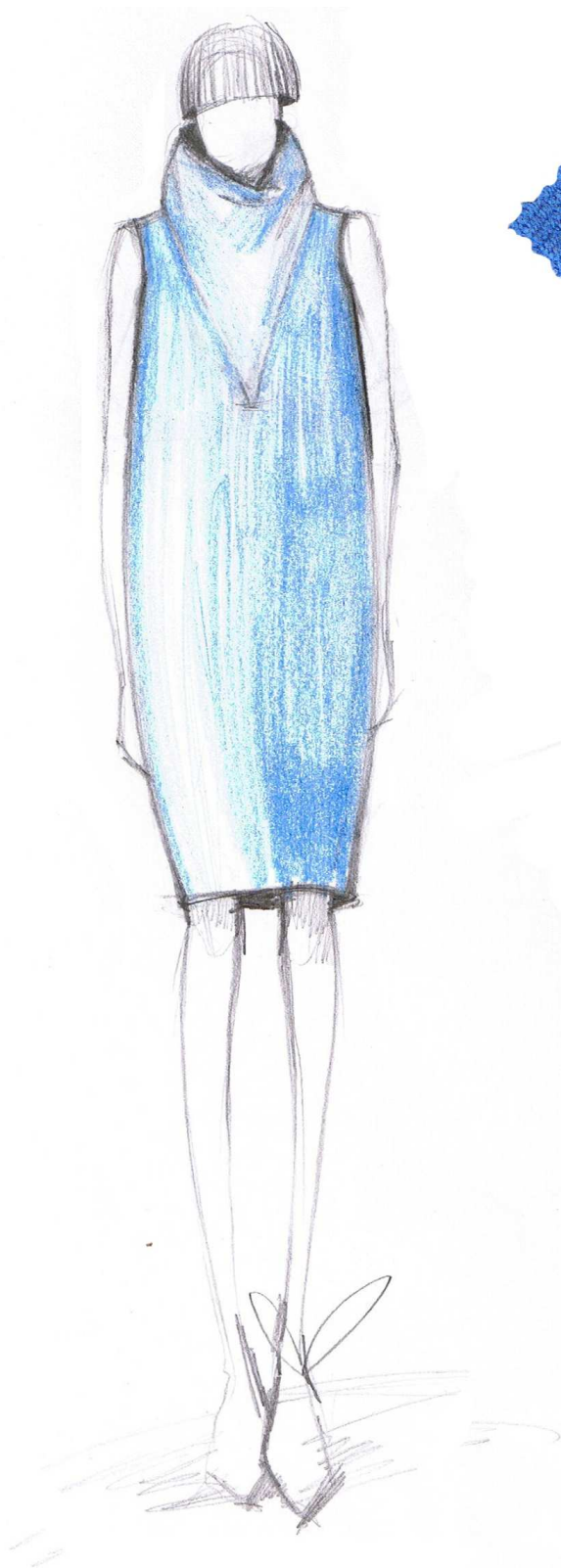
Model č. 5

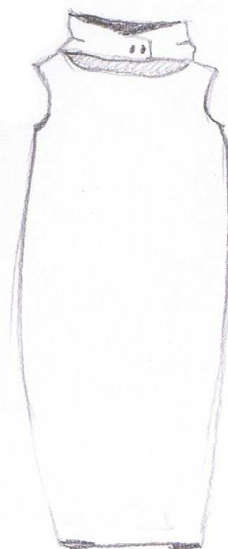
zadní díl :

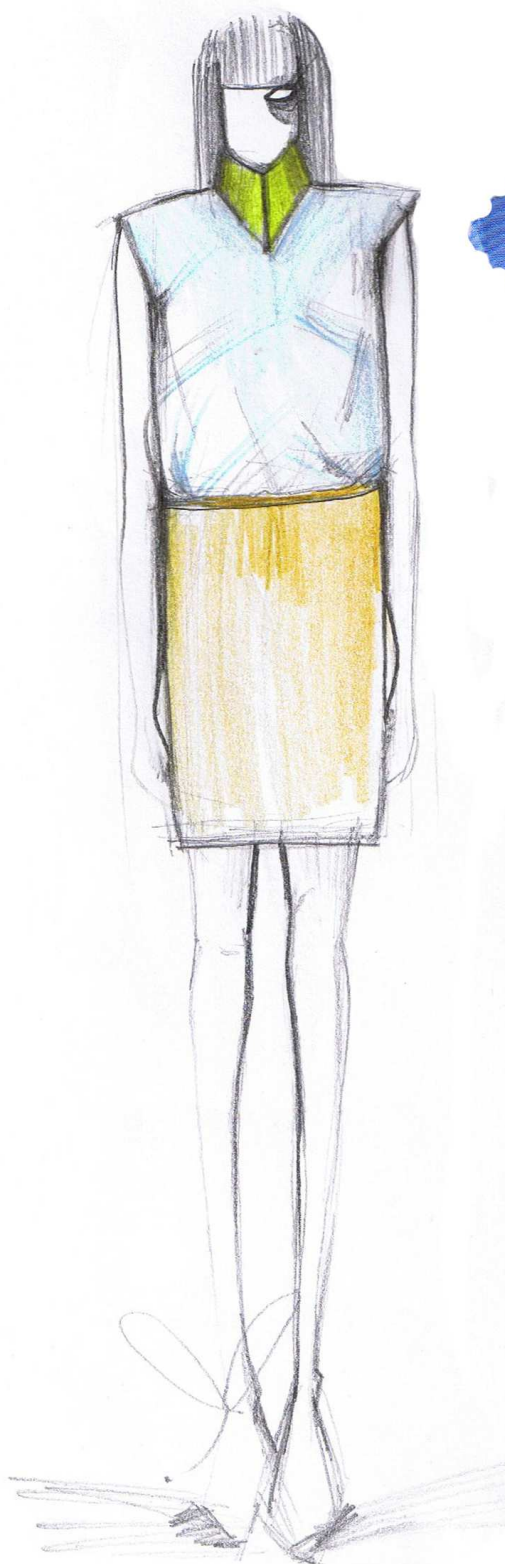
Model č. 6

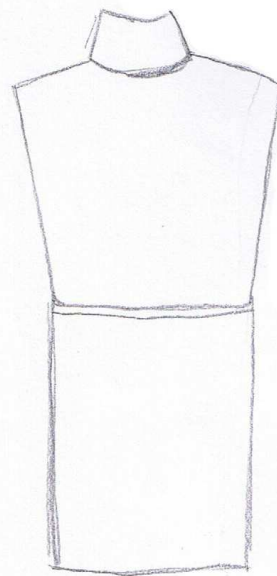
zadní díl :

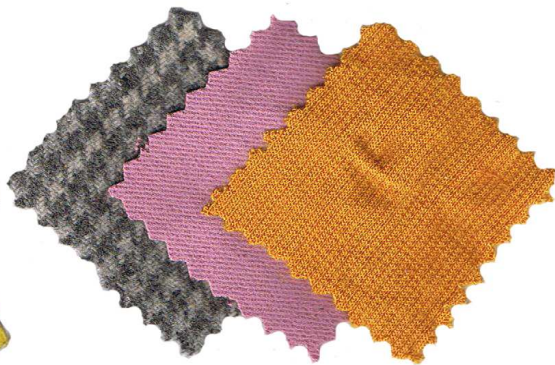
Model č. 7

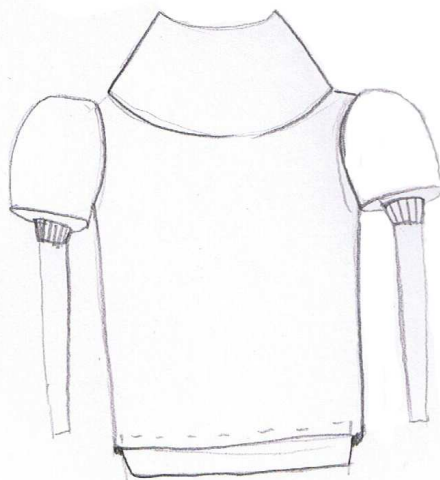
zadní díl :

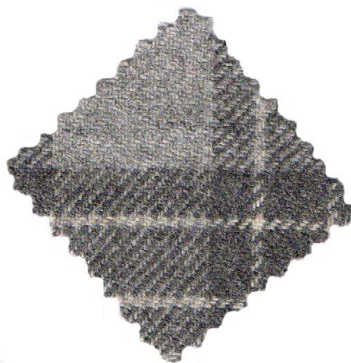
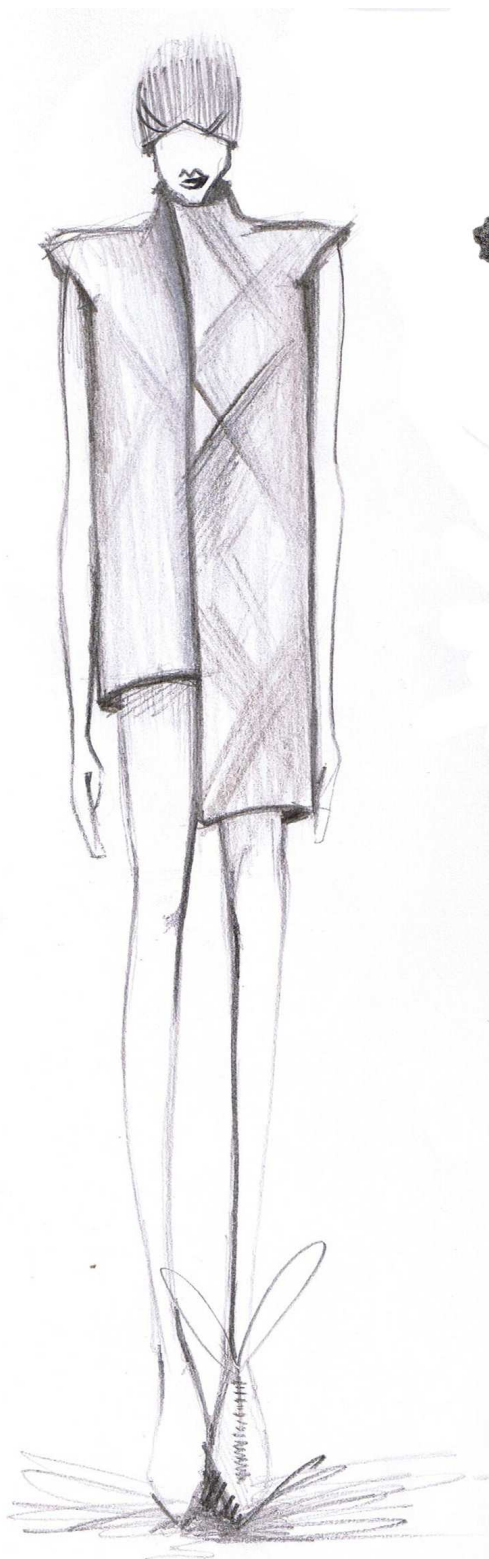
Model č. 8

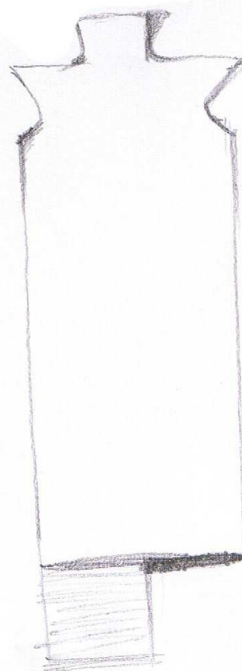
zadní díl :

Model č. 9

zadní díl :

6. REALIZACE KOLEKCE

Model č. 1

Model č. 2

Model č. 3

Model č. 4

Model č. 5

Model č. 6

Model č. 7

Model č. 8

Model č. 9

7. ZÁVĚR

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické.

V teoretické části jsem se snažil zmapovat módní trendy v 60. letech 20. století v tehdejším Československu a v zahraničí. Důležitý pro mne byl i kontext politického, kulturního a společenského vývoje v této době, neboť právě jí jsem se inspiroval v praktické části práce.

V období padesátých a šedesátých let proběhla řada zlomových událostí ve světě i u nás. Vznik masmediální kultury, výroba nových umělých materiálů, vliv hudby a dalších uměleckých oblastí na módu, let člověka do vesmíru, hnutí Hippies či studentské bouře ovlivnily vývoj ve světě.

V Československu se situace vyvíjela poněkud odlišně. Markantní je vliv komunistického režimu na všechny oblasti života, a tím i na módu. Přestože by se byl jistě našel dostatek talentovaných návrhářů, okolnosti znemožňovaly jakékoli projevy individuality a tvůrčí svobody – k těmto okolnostem patřil ideologický diktát a přísný stranický dohled, ideál pracujícího člověka, ale i nedostatek materiálu, izolace od západního světa, neznalost nových trendů a technologií se podepsaly na úrovni české módy.

Přes všechna negativa je dnes doba 60. let bohatým zdrojem inspirace, neboť ze čtyřiceti let totalitního režimu to byla doba relativně největšího uvolnění. Současná móda (a nejen móda) se k nim vrací často a ráda, protože retro styl si vždy nacházel a nachází velké množství příznivců. I pro mne se stala tato doba východiskem pro tvorbu kolekce. V ní jsem chtěl propojit dobové prvky se současným nadhledem, temnou a přece v momentech radostnou dobu jsem obohatil o současné prvky – originální detaily a součásti (límce apod.), asymetrické střihy, neobvyklé kombinace barevných tónů kolekci oživují a zároveň vyjadřují můj vlastní pohled na to, jak lze přistupovat k retro stylu.

Kolekce je určená mladým lidem, kteří se nebojí obléci jinak, zdůraznit svou individualitu prostřednictvím oděvu a „vyčnívat z davu“. Mladým, kteří ale zároveň berou šedesátá léta jako přirozenou součást kontinuity naší historie a nestydí se přiznat jejich vliv, a to s určitou nostalgií a lehkostí.

8. SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ

- [1] Hlaváček, J.: Půl století poté – Z odstupu o umění 60. let. ATELIÉR č. 7, 3. 4. 2008, roč. 21, str. 2 a 6
- [2] Potůček, J.: Umně extrahovaná esence – Bruselský sen. ATELIÉR č. 20, 9. 10. 2009, roč. 22, str. 1 – 2
- [3] Hz.: Co jsme viděli na CTX 67? ŽENA A MÓDA č. 8, srpen 1966, roč. 18, strany nečíslovány
- [4] Rudolf, Z.: Haute couture et mode de Paris. Styl , 2, č. 3 – 4, 1947, str. 42
- [5] Hlaváček, J.: Půl století poté – Z odstupu o umění 60. let. ATELIÉR č. 7, 3. 4. 2008, roč. 21, str. 2 a 6
- [6] Javůrková, J.: Britské průmyslové návrhářství. ŽENA A MÓDA č. 12, prosinec 1965, roč. 17, str. 21
- [7] Máchalová, J.: Módou posedlí. Nakladatelství Moraviapress a.s., Břeclav 2002. ISBN 80-86181-47-2, str. 68
- [8] Máchalová, J.: Módou posedlí. Nakladatelství Moraviapress a.s., Břeclav 2002. ISBN 80-86181-47-2, str. 73
- [9] Skarlantová, J.: Od krinolíny k džínsům. Vydavatelství a nakladatelství ROH, Praha 1979. ISBN 24-048-79, str. 212 - 213
- [10] Powellová, P. a Peelová, L.: Styly 50. a 60. let. Nakladatelství Václav Svojtka & Co., Praha 1998. ISBN 80-7237-018-9, str. 110
- [11] Powellová, P. a Peelová, L.: Styly 50. a 60. let. Nakladatelství Václav Svojtka & Co., Praha 1998. ISBN 80-7237-018-9, str. 112

9. POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Literatura:

Bláha, J., Slavík, J.: Průvodce výtvarným uměním V. Vydavatelství a nakladatelství Práce, s.r.o., Praha 1997. ISBN 80-208-0432-3

Hlaváčková, K.: Česká móda 1940 – 1970 Zrcadlo doby. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze ve spolupráci s Nakladatelstvím Olympia, a.s., Praha 2000. ISBN 80-7033-017-1

Powellová, P. a Peelová, L.: Styly 50. a 60. let. Nakladatelství Václav Svojtka & Co., Praha 1998. ISBN 80-7237-018-9

Zajcev, V.: Móda a její rozměry. Lidové nakladatelství, Praha 1987. ISBN 26-048-87

Kybalová, L.: Obrazová encyklopedie módy. Praha: Artia, 1973. 623 s. 37-006-74 09

Fukai, A., Iwagami, M.: Móda, Dějiny odívání 18., 19. a 20. století: TASCHEN 2003. ISBN 3-8228-2624-3

Teršl, S.: Malá encyklopedie textilií a odívání. Praha: SNTL, 1989.

Časopisy:

Žena a móda, ročníky 1957 – 1969

ATELIÉR, ročníky 2007 – 2009

Internet, ostatní:

http://www.moda.cz/Kategorie/Styl_a_trendy/20060925_60_leta.html

<http://tn.nova.cz/magazin/zena/krasa-a-moda/modni-styl-60-let-minisukne-velke-oci-a-dlouhe-vlasy.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Quant

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209411000360022-retro/>

10. SEZNAM VYOBRAZENÍ

Literatura:

Obrázek 1

Hlaváčková, K.: Česká móda 1940 – 1970. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze ve spolupráci s Nakladatelstvím Olympia, a.s., Praha 2000. ISBN 80-7033-017-1, str. 38

Obrázek 2, 3

Peacock, J.: Fashion sketchbook 1920-1960. Thames and Hudson Ltd, London 1977. str. 99 a 100

internet:

Obrázek 4

<http://www.estav.cz/zpravy/nove/bruselsky-sen-expo-58-ceska-ucast.html>

Obrázek 5, 6

<http://www.czech.cz/cz/publicistika/kulturni-dedictvi/bruselsky-sen-vzpominky-na-uspech>

Obrázek 7

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.praha.eu/public/90/75/fb/84974_15139_laterna_magika.jpg&imgrefurl=http://www.praha.eu/jnp/cz/extra/osmicka_na_konci/expo58/index.html&usg=__PyYt3jxca3QVeFmsY-4cXok0Zow=&h=331&w=480&sz=19&hl=cs&start=5&sig2=H2NcOBRF1e33VK07-zRFcg&um=1&tbnid=WXrptxljkFI4_M:&tbnh=89&tbnw=129&prev=/images%3Fq%3Dexpo%2B58%2Blaterna%2Bmagika%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26um%3D1&ei=CHY-S4aLCob0mQOLl6ngCg

Obrázek 8,9

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://3.bp.blogspot.com/_4xqWhLgZcPg/SfLOmcghPOI/AAAAAAAAABNM/TpCchQI3Eoc/s400/zena%2Ba%2Bmoda7.JPG&imgref

[url=http://expo58.blogspot.com/2009/04/zena-moda.html&usg=__lhZJFgThFax3HphDJ7P4kdsRVWg=&h=400&w=305&sz=34&hl=cs&start=2&sig2=yxUJTjjAs7EQ3kXye1E3yA&um=1&tbnid=mjw1n6GrCjIFOM:&tbnh=124&tbnw=95&prev=/images%3Fq%3D%25C5%25BEena%2Ba%2Bm%25C3%25B3da%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26um%3D1&ei=24RAS4z1IILCmQO_tMge](http://expo58.blogspot.com/2009/04/zena-moda.html&usg=__lhZJFgThFax3HphDJ7P4kdsRVWg=&h=400&w=305&sz=34&hl=cs&start=2&sig2=yxUJTjjAs7EQ3kXye1E3yA&um=1&tbnid=mjw1n6GrCjIFOM:&tbnh=124&tbnw=95&prev=/images%3Fq%3D%25C5%25BEena%2Ba%2Bm%25C3%25B3da%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26um%3D1&ei=24RAS4z1IILCmQO_tMge)

Obrázek 10

<http://artlist.cz/?id=526>

Obrázek 11

<http://artlist.cz/?id=3062>

Obrázek 12

http://www.whosdatedwho.com/what/magazine_view.asp?ID=232&year=1967

Obrázek 13

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.mariabuszek.com/kcai/Design%2520History/Design%2520Images/Final%2520Exam/DiorNewLook1.jpg&imgrefurl=http://www.mariabuszek.com/kcai/Design%2520History/Exam3_gallery1.htm&usg=__knBNDZicANLhXi8VWY5gwOuoVMM=&h=364&w=263&sz=35&hl=cs&start=1&sig2=v385XQ-tNwIi9eM1MBtBPw&um=1&tbnid=AJD5V6MS79KfBM:&tbnh=121&tbnw=87&prev=/images%3Fq%3DDior%2Bnew%2Blook%26ndsp%3D18%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26um%3D1&ei=T5dAS9-xDKbWmwOq3PzFBA

Obrázek 14

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://couturesnob.com/balenciagaeditions.jpg&imgrefurl=http://www.couturesnob.com/2008/11/balenciaga-editions-at-barneys-new-york.html&usg=__rGZ7cXvFh6qSxZ3X77ijMonV1w4=&h=377&w=340&sz=20&hl=cs

[cs&start=16&sig2=LapSF8JnjwHLoq6KGaYgpg&um=1&tbnid=6e1_4o8owHXYUM:&tbnh=122&](http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.vam.ac.uk/images/image/18558-small.jpg&imgrefurl=http://www.vam.ac.uk/collections/fashion/features/1960s/fashion-designers/courreges/index.html&usg=__2gX9nK4GpoCk8MRymqEQaes7MOg=&h=251&w=168&sz=22&hl=cs&start=7&sig2=62hpjJeXJbiTzaA111tPVQ&um=1&tbnid=NBkIvTikLr8rvM:&tbnh=111&tbnw=74&prev=/images%3Fq%3Dandr%25C3%25A9%2Bcourreg%25C3%25A9s%2B1964%2Bmini%2Bcollection%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DG%26um%3D1&ei=G6NAS8enHqGCmwPF--imDQ)

Obrázek 15

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.vam.ac.uk/images/image/18558-small.jpg&imgrefurl=http://www.vam.ac.uk/collections/fashion/features/1960s/fashion-designers/courreges/index.html&usg=__2gX9nK4GpoCk8MRymqEQaes7MOg=&h=251&w=168&sz=22&hl=cs&start=7&sig2=62hpjJeXJbiTzaA111tPVQ&um=1&tbnid=NBkIvTikLr8rvM:&tbnh=111&tbnw=74&prev=/images%3Fq%3Dandr%25C3%25A9%2Bcourreg%25C3%25A9s%2B1964%2Bmini%2Bcollection%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DG%26um%3D1&ei=G6NAS8enHqGCmwPF--imDQ

Obrázek 16

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://2.bp.blogspot.com/_HTbPwNRmTic/Srf6XRM7XRI/AAAAAAAAA6g/OkHRNi5ho9s/s400/spaceage.jpg&imgrefurl=http://glamouragogo.blogspot.com/2009/09/pierre-cardin-does-space-age-1966.html&usg=__YCTb3ILA81L-4XIWo2x7E0hbPig=&h=400&w=399&sz=28&hl=cs&start=29&sig2=N5FJ7FluW4cgqBHO1wlhw&um=1&tbnid=x8torcHpBrdpOM:&tbnh=124&tbnw=124&prev=/images%3Fq%3DPierre%2BCardin%2Bspace%2Bage%26ndsp%3D18%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26start%3D18%26um%3D1&ei=e6ZAS5vkNZ7WmwPMqbHsBA

Obrázek 17

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.metmuseum.org/toah/images/h2/h2_C.I.69.23.jpg&imgrefurl=http://www.metmuseum.org/TOAH/ho/11/euwf/ho_C.I.69.23.htm&usg=__mCWMsDw3jGyTMEsbUNtAbc5XPZg=&h=471&w=300&sz=62&hl=cs&start=1&sig2=iMFvpWy9RFFQzdk_AIE_qA&um=1&tbnid=Q1teluP5HUXicM:&tbnh=129&tbnw=82&prev=/images%3Fq%3Dyves%2Bsaint%2Blaurent%2B1960%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DG%26um%3D1&ei=qbNAS7LXG57WmwPMqbHsBA

Obrázek 18

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://blog.nj.com/fashiontoday/2008/06/large_yves66.jpg&imgrefurl=http://blog.nj.com/fashiontoday/2008/06/yves_saint_laurent.html&usg=__xGk-GaPUZtbeocCY9kO3n9Nyd1I=&h=454&w=453&sz=86&hl=cs&start=44&sig2=QMH9DFKp8o9OMSHuwwpKvw&um=1&tbnid=rFa6BHicUmM9rM:&tbnh=128&tbnw=128&prev=/images%3Fq%3DYSL%2Ble%2Bsmoking%2B60%26ndsp%3D18%26hl%3Dcs%26sa%3DN%26start%3D36%26um%3D1&ei=YA5CS-7YK5jymwPdlPDpCw

Obrázek 19

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://1.bp.blogspot.com/_ugE2lfWtdgg/SWPL_LspBq1I/AAAAAAAAAH8/do92NVZkQp0/s400/insp%2Bwall%2B2.jpg&imgrefurl=http://ionascloset.blogspot.com/2009/01/inspiration-wall-mary-quant.html&usg=__a3Oa3mYO1bP_JzsacW8mioEJkE=&h=400&w=372&sz=46&hl=cs&start=35&sig2=q2LK2ocnb3ZoOQ5hLE2nKg&um=1&tbnid=-z9NlqW1sVSjSM:&tbnh=124&tbnw=115&prev=/images%3Fq%3Ddress%2BMary%2BQuant%26ndsp%3D18%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26start%3D18%26um%3D1&ei=yMBAS9udDI_0mQP68vy-Dw

Obrázek 20

http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.vesmirweb.net/galerie/slavni/gagarin.jpg&imgrefurl=http://www.vesmirweb.net/clanek.php%3Fid%3D80&usg=__1qVkhTfwzPTn1Hy2Sc64PVbiDMo=&h=490&w=547&sz=59&hl=cs&start=10&sig2=RNzjqCof0poVH4J8o5H6jw&um=1&tbnid=23Sq4UdlskiFuM:&tbnh=119&tbnw=133&prev=/images%3Fq%3Dcesta%2Bdo%2Bvesm%25C3%25ADru%2B1960%26ndsp%3D18%26hl%3Dcs%26lr%3D%26sa%3DN%26um%3D1&ei=Vc9AS_K9BoXkmgOG1MDPBA

11. VYSVĚTLIVKY

Žehlit při nízké teplotě (maximální teplota 110°C).

Žehlit při střední teplotě (maximální teplota 150°C).

Jen ruční praní při maximální teplotě 40°C, velmi opatrné zacházení.

Praní v pračce, normální mechanické působení, máchání i odstředování.

Nesmí se sušit v bubnové pračce.